

Dopad vízovej liberalizácie na cieľové krajiny - príspevok Slovenskej republiky

Štúdia EMN – Dotazníková forma

december 2018

Financované
Európskou úniou

Štúdia bola spracovaná ako súčasť činností Európskej migračnej siete (European Migration Network – EMN), ktorá poskytuje aktuálne, objektívne, spoľahlivé a porovnateľné informácie o migrácii a azyle na podporu tvorby politík EÚ a jej členských štátov. Činnosť EMN financuje Európska únia (EÚ) a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (MV SR).

Aktivity EMN sú zamerané na témy súvisiace s migráciou štátnych príslušníkov tretích krajín. Realizujú sa prostredníctvom národných kontaktných bodov v členských štátoch EÚ a v Nórsku v koordinácii s Európskou komisiou (EK), konkrétne Generálnym riaditeľstvom EK pre migráciu a vnútorné záležitosti.

Túto štúdiu zostavila Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) Bratislava, ktorá je koordinátorom Národného kontaktného bodu EMN v Slovenskej republike (SR). Národný kontaktný bod EMN v SR tvorí Ministerstvo vnútra SR (Úrad hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru, Migračný úrad, odbor zahraničných vecí a európskych záležitostí kancelárie ministra vnútra SR), Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (Odbor medzinárodných vzťahov a európskych záležitostí), Štatistický úrad SR (Sekcia sociálnych štatistík a demografie) a IOM.

Táto štúdia – v dotazníkovej forme bola vypracovaná s finančnou podporou Európskej únie. Názory uvedené v štúdii nemožno pokladať za oficiálne stanovisko Európskej únie. Rovnako nemusia predstavovať názory vlády Slovenskej republiky alebo IOM.

Spracovala: Vladena Baranová

Text štúdie neprešiel jazykovou korektúrou. Otázky špecifikácie štúdie sú neoficiálnym prekladom z anglického jazyka.

Národný kontaktný bod Európskej migračnej siete v Slovenskej republike
Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) – Úrad v SR
Adresa: Grösslingová 35, 811 09 Bratislava
E-mail: ncpslovakia@iom.int
Tel.: +421 2 52 62 33 35
Web: www.emn.sk, www.ec.europa.eu/emn

Predslov

Cieľom štúdie spracovanej v dotazníkovej forme je analyzovať krátkodobé a dlhodobé trendy pred a po zavedení vízovej liberalizácie SR s krajinami západného Balkánu a Východného partnerstva. Analýza sa týka krajín západného Balkánu, konkrétne FYROM - Macedónsko, Čierna Hora, Albánsko, Bosna a Hercegovina, Srbsko a krajín Východného partnerstva - Ukrajina, Moldavsko, Gruzínsko, ktoré boli vyhodnocované na základe štatistických údajov desaťročného obdobia za roky 2007 - 2017 z hľadiska pozitívneho vplyvu krátkodobej vízovej liberalizácie na SR, rizík migrácie, ale aj výziev pre SR od zavedenia bezvízových režimov súvisiacich aj s ich možným zneužitím.

Cieľovou skupinou štúdie sú národní a európski tvorcovia politík zaoberajúci sa legálnou a nelegálnou migráciou, vrátane, avšak nie výlučne spoluprácou s tretími krajinami v oblasti návratu a readmisie, azylových trendov a hraničnej kontroly.

Metodologický prístup vypracovania štúdie je založený predovšetkým na sekundárnych zdrojoch, najmä informáciách o vnútroštátnej politike a prístupoch. Okrem tohto kľúčového zdroja informácií sa vypracovanie štúdie opiera o dostupné štatistické údaje poskytnuté Eurostatom a vnútroštátnymi orgánmi SR. So žiadosťou o poskytnutie podkladov/informácií k vypracovaniu štúdie boli oslovené tieto subjekty: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky¹; Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky; Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky; Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky; Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky a Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky.

Na základe dotazníkovej formy štúdií z členských krajín vypracovala EK súhrnnú správu so zhrnutím hlavných zistení. Dotazníková forma štúdie za SR v slovenskom a v anglickom jazyku ako aj súhrnná správa je dostupná na webovej stránke Národného kontaktného bodu EMN v SR www.emn.sk.

---

¹ Za MV SR boli oslovené najmä: Odbor cudzineckej polície ÚHCP P PZ, Odbor hraničnej polície ÚHCP P PZ, Odbor analýzy rizík a koordinácie ÚHCP P PZ, Oddelenie vonkajších vzťahov ÚHCP P PZ, Národná jednotka boja proti nelegálnej migrácii ÚHCP P PZ a Migračný úrad MV SR.

Zoznam skratiek

AV – administratívne vyhostenie

AVRR - program Asistovaných dobrovoľných návratov a reintegrácií

ČR – Česká republika

ČŠ – členský štát/členské štáty

ES – Európske spoločenstvo

EES – Entry/Exit System

EK – Európska komisia

EMN – Európska migračná sieť (European Migration Network)

ETIAS – Európsky systém pre cestovné informácie a povolenia (European Travel Information and Authorisation System)

EÚ – Európska únia

FYROM – FYROM - Macedónsko (the Former Yugoslav Republic of Macedonia)

IOM – Medzinárodná organizácia pre migráciu (International Organization for Migration)

MH SR – Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

MPSVaR SR – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

MS SR – Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

MŠVVaŠ SR – Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

MÚ MV SR – Migračný úrad Ministerstva vnútra Slovenskej republiky

MVO – mimovládne organizácie

MZVaEZ SR – Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky

N/A – nevzťahuje sa (not applicable)

N/I – údaj/informácia nie je k dispozícii (no information available)

NJBPNM ÚHCP P PZ – Národná jednotka boja proti nelegálnej migrácii Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru

OCP PZ – oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru

ODaZS MÚ MV SR – odbor dokumentaristiky a zahraničnej spolupráce Migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky

PZI – priame zahraničné investície

SR – Slovenská republika

SV – súdne vyhostenie

ŠP – štátny príslušník

ŠPTK – štátny príslušník tretej krajiny

ÚHCP P PZ – Úrad hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru

ZO – zahraničný obchod

Zhrnutie

Štúdia Európskej migračnej siete (EMN) pod názvom "Dopad vízovej liberalizácie na cieľové krajiny" bola vybraná na vypracovanie Riadiacim výborom EMN v rámci pracovného programu na rok 2018. Štúdia je za každý členský štát EÚ vypracovaná na základe spoločnej špecifikácie – otázok uvedených v texte nižšie.

Výsledky štúdie môžu pomôcť tvorcom politík zvážiť a rozhodnúť o potrebe zmeniť a doplniť súčasné politiky a postupy používané na prevenciu a boj proti zneužívaniu bezvízového režimu, ako aj identifikovať pozitívny vplyv na členské štáty dosiahnutý od zavedenia liberalizácie vízového režimu.

SR je po liberalizácii vízového styku s krajinami analyzovanými v predmetnej štúdii nielen tranzitnou, ale v prípade sledovaných štátnych príslušností aj cieľovou krajinou. Vychádzajúc z dostupných kvantitatívnych zdrojov stúpol počet legálnych prekročení vonkajších hraníc, podporený vytváraním lepších podmienok v oblasti legálnej migrácie v súvislosti s prijímaním pracovníkov, študentov alebo podnikateľov na územie SR. Umožnila to zmena národnej legislatívy SR za účelom rastu ekonomiky a potreby prílevu nových pracovných síl a kapacitného posilnenia trhu práce.

Prvá kapitola štúdie poskytuje prehľad o rozsahu skúseností SR po zavedení bezvízového styku na národnej úrovni. Analyzuje tiež krátkodobé a dlhodobé trendy po nadobudnutí platnosti bezvízového režimu, stimulačné faktory a prepojenia medzi krajinami pôvodu a cieľovými krajinami.

Vzhľadom na to, že vízová liberalizácia pre Gruzínsko a Ukrajinu začala platiť až v roku 2017, štatistiky poskytujú len analýzu pred zavedením bezvízového styku. Z hľadiska celkového počtu osôb – ŠP z bezvízových krajín západného Balkánu a Východného partnerstva, ktorí legálne prekročili vonkajšie hranice SR sa kvantitatívne prejavili všetky analyzované krajiny, a to v celom sledovanom období. Najdominantnejšie boli z hľadiska krátkodobého trendu dvoch rokov po zavedení vízovej liberalizácie Srbsko, Bosna a Hercegovina a Moldavsko. Z hľadiska dlhodobých trendov sa najvýraznejšie prejavilo FYROM - Macedónsko v rokoch 2016 a 2017 a Srbsko v roku 2017, takže po zavedení vízovej liberalizácie s týmito krajinami počet osôb stúpol až niekoľko rokov po vízovej liberalizácii.

Ukazovatele, u ktorých bola vykonaná analýza a vo všeobecnosti nevykazovali nárast, ale práve naopak, bola zaznamenaná klesajúca tendencia, až nulové hodnoty, boli celkové počty: nelegálnych prekročení štátnych hraníc; žiadostí o víza na krátkodobý pobyt; zamietnutých žiadostí o víza na krátkodobý pobyt; žiadostí o azyl; kladných a zamietavých rozhodnutí o azyle; prípadov falošných alebo pozmenených identifikačných dokladov.

Z hľadiska prepojenia SR s krajinami západného Balkánu sú hlavnými väzbami najmä rodinné a historické väzby, ako aj pracovné príležitosti a možnosti štúdia vzhľadom na nízku jazykovú bariéru (štátni príslušníci Bosny a Hercegoviny, Čiernej Hory, najmä však Srbska). Z krajín Východného partnerstva majú veľmi úzke prepojenie so SR najmä štátni príslušníci Ukrajiny, ktorí sa dlhodobo podieľajú na legálnej migrácii na území Slovenskej republiky, čo prirodzene vyplýva najmä z geografickej polohy Ukrajiny, ako aj vzájomných susedských vzťahov. Potvrdzujú to tiež najvyššie počty udelených povolení na pobyt občanom Ukrajiny.

Za samotnú implementáciu procesu liberalizácie vízového režimu zodpovedajú ústredné orgány štátnej správy na úrovni Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. V súvislosti so zavádzaním bezvízových režimov s krajinami západného Balkánu a Východného partnerstva bola Slovenská republika povinná harmonizovať vlastnú vízovú politiku v súlade s nariadením Rady (ES) č. 539/2001, ktoré stanovuje zoznam krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať pri prekračovaní vonkajších hraníc vízum, a krajín, ktorých štátni príslušníci sú od tejto povinnosti oslobodení. Vzhľadom na to bolo potrebné vypovedanie viacerých medzinárodných zmlúv uzavretých medzi SR a tretími krajinami, ktoré neboli kompatibilné s predmetným nariadením.

Druhá kapitola štúdie analyzuje pozitívny vplyv krátkodobej vízovej liberalizácie na SR a príslušníkov dotknutých tretích krajín. Údaje o počte žiadostí o pobyt nebolo možné zanalyzovať, nakoľko uvedené údaje nie sú k dispozícii. V prípade celkového počtu prvých povolení na pobyt vydaných SR z dôvodov platenej činnosti bol zaznamenaný nárast ako najvýraznejší u štátnych

príslušníkov Srbska a Ukrajiny a v roku 2017 boli tieto počty zrovnateľné. Dominantní boli štátni príslušníci Ukrajiny v prípade celkového počtu prvých povolení na pobyt vydaných podnikateľom v SR zahŕňajúc samozamestnávateľov. Išlo predovšetkým o krátkodobý trend, dva roky pred začatím vízovej liberalizácie.

Vízová liberalizácia mala na Slovenskú republiku dopad predovšetkým z hľadiska uľahčenia podmienok vstupu pre cestujúcich a tým zvýšenia ich počtu s vplyvom na pozemné, ako aj vzdušné hranice. Prejavilo sa to aj pridaním leteckých spojení niekoľkými dopravcami najmä z krajín Východného partnerstva, nakoľko občania krajín západného Balkánu cestujú alebo tranzitujú na územie SR zväčša cez vnútorné pozemné hranice. Pozitívny vplyv vízovej liberalizácie sa prejavil aj uľahčením nadviazania pracovných a osobných/rodinných kontaktov, ako aj prostredníctvom krátkodobých študijných pobytov v SR.

V oblasti cestovného ruchu sú kvantitatívne najvýznamnejšie počty turistov z Ukrajiny a Srbska. Ukrajina patrí dlhodobo medzi TOP 10 krajín príjazdového cestovného ruchu. Vzhľadom na krátke časové obdobie od zavedenia vízovej liberalizácie s Ukrajinou nie je možné hodnotiť jej dopad na cestovný ruch.

Liberalizácia vízového režimu SR vo vzťahu k Ukrajine mala pozitívny dopad na rozvoj politickej kultúrnej, hospodárskej, vedeckej a školskej spolupráce. Z pohľadu SR došlo k významnému nárastu vzájomnej obchodnej výmeny, železničného a autobusového spojenia a vytvorením pravidelných leteckých liniek s Ukrajinou. Liberalizácia vízového režimu vytvára predpoklady na zamestnávanie kvalifikovaných ukrajinských pracovníkov v SR a rozvoju spolupráce v oblasti malého a stredného podnikania. Vo všeobecnosti možno potvrdiť skôr pozitívny vývoj zahraničného obchodu SR s Ukrajinou, Srbskom, Moldavskom a Bosnou a Hercegovinou od rokov 2009, 2010, 2014, resp. 2017. Pri ostatných sledovaných krajinách bol trend nejednoznačný alebo skôr negatívny.

Slovenská republika zaznamenala zvýšený záujem o zamestnanie zo strany osôb pôvodom zo západného Balkánu (hlavne štátnych príslušníkov Srbska) a Ukrajiny, ktorý narastá nielen z dôvodov blízkosti krajín, ale aj príbuznosti jazykov.

Ako vyplýva z dostupných štatistík, mierny nárast celkového počtu prvých povolení na pobyt vydaných z dôvodov platenej činnosti pre štátnych príslušníkov krajín s bezvízovým stykom zaznamenala SR zo strany štátnych príslušníkov FYROM - Macedónska, ktorý má stúpajúcu tendenciu po zavedení vízovej liberalizácie. Nárast badáme aj v prípade Srbska, no najvýraznejší záujem je zaznamenaný zo strany štátnych príslušníkov Ukrajiny, a to už v období dvoch rokov pred zavedením vízovej liberalizácie.

Tretia kapitola štúdie sa zaoberá preskúmaním rizík migrácie od zavedenia bezvízových režimov a schopnosti SR splniť nové výzvy od zavedenia bezvízových režimov s cieľovými krajinami. Celkový počet štátnych príslušníkov z krajín, ktorým bol odopretý vstup na vonkajších hraniciach stúpaj najvýraznejšie u štátnych príslušníkov Ukrajiny, a to v období tri roky pred zavedením vízovej liberalizácie. SR neeviduje v tomto prípade vyšší nárast u ostatných štátnych príslušností. Ukrajina dominuje aj v prípade celkového počtu rozhodnutí o návrate, ako aj celkového počtu dobrovoľných návratov.

Stúpol aj celkový počet nelegálne zamestnaných štátnych príslušníkov Srbska a Ukrajiny, ktorí sa podieľajú aj na náraste celkového počtu neoprávnených pobytov. Rovnako ako v oblasti legálnej migrácie, dominujú štátni príslušníci Ukrajiny a Srbska aj v oblasti nelegálnej migrácie. Pre tieto štátne príslušnosti je SR cieľovou krajinou aj z dôvodov, že v SR existujú veľké diaspóry, SR má vhodnú geografickú polohu, nízku jazykovú bariéru a samozrejme poskytuje možnosť získať zamestnanie, nakoľko je u nás nedostatok kvalifikovaných pracovných síl. Tieto dôvody predurčujú Ukrajincom a Srbom dominantné postavenie z hľadiska štátnych príslušností zadržovaných v kategórii neoprávneného pobytu. Neoprávnenosť pobytu štátnych príslušníkov Ukrajiny a Srbska dokazujú aj štatistické vyhodnotenia vychádzajúce z celkového počtu osôb, ktoré prekročili povolenú dĺžku pobytu.

Od zavedenia liberalizácie vízového režimu s Ukrajinou Slovenská republika čelí nárastu počtu prechodov najmä na pozemnej vonkajšej hranici zo strany ukrajinských občanov. SR sa pripravuje na zvládnutie výziev v tejto súvislosti zavádzaním nových prvkov do procesu hraničnej kontroly, ktoré majú prispieť k urýchleniu kontrol, a to prostredníctvom systémov vstup/výstup (tzv. EES – Entry/Exit system) a Európskeho systému pre cestovné informácie a povolenia (tzv. ETIAS -

European Travel Information and Authorisation System) kreovaných na úrovni EÚ.

Na oblasť trestnej činnosti prevádzachstva v podmienkach Slovenskej republiky nemala vízová liberalizácia vybraných štátov takmer žiaden vplyv. V podmienkach Slovenskej republiky nebola zaznamenaná ani žiadna výrazná zmena alebo nárast počtu identifikovaných prevádzachčov v súvislosti s vízovou liberalizáciou vybraných štátov.

Po zavedení vízovej liberalizácie sa však SR stretla v prípade západného Balkánu s miernym nárastom počtu štátnych príslušníkov FYROM - Macedónska a s výrazným nárastom nelegálne sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov Srbska, avšak až v rokoch 2016 a 2017. Nárast počtu štátnych príslušníkov Srbska má súvis s porušovaním bezvízovej dohody a s vykonávaním nelegálnej práce na území SR.

Štátni príslušníci Ukrajiny sú dlhodobo najpočetnejšou štátnou príslušnosťou, ktorá sa podieľa na nelegálnej migrácii na území SR a vzhľadom na vízovú liberalizáciu a aktuálne podmienky na slovenskom trhu práce je predpoklad, že sa ich počet bude i naďalej zvyšovať. Slovenská republika zaevidovala nárast prekročení povolenej dĺžky pobytu u osôb štátnej príslušnosti Bosny a Hercegoviny, no najmä Ukrajiny a Srbska. Nárast bol zaznamenaný aj po zavedení vízovej liberalizácie s Moldavskom.

Po rekodifikácii Trestného zákona a Trestného poriadku v roku 2005 sprísnením sadzieb za trestný čin prevádzachstvo účasť slovenských prevádzachčov na trestnom čine prevádzachstva poklesla. Vplyv zmeny legislatívneho rámca má výrazný dosah na lepšie plnenie výziev SR a zvládanie rizík migrácie vyplývajúcich zo zavedenia bezvízových stykov, pre ktoré je príznačným sprievodným javom najmä ťažšia odhaliteľnosť a vysoká sofistikovanosť aktivít prevádzachčov.

Štvrtá kapitola štúdie sa venuje opatreniam zavedeným SR na riešenie možného zneužitia bezvízových režimov, a to aj v súvislosti s prílivom žiadateľov o azyl z cieľových krajín. Ako vyplýva zo štatistických údajov, Slovenská republika nezaznamenala príliv žiadateľov o azyl zo sledovaných krajín. SR má v súvislosti s možným zneužitím vízovej liberalizácie právo využitia tzv. suspenzného mechanizmu², ku ktorému však nemala dôvod pristúpiť a vývoj migrácie na území SR tomu do budúcnosti ani nenasvedčuje.

Na základe štatistických údajov a podkladov poskytnutých relevantnými subjektami, o ktoré sa štúdia opiera je vo všeobecnosti možné konštatovať, že vízová liberalizácia, ktorú zaviedla Slovenská republika so sledovanými krajinami západného Balkánu a Východného partnerstva nemala v súvislosti so sledovanými ukazovateľmi zásadný vplyv na Slovenskú republiku.

Kapitola 1: Prehľad národného kontextu

Pozn: Informácie v kapitole 1 súvisia so štatistickými údajmi uvedenými v celom texte štúdie.

1.1 SITUÁCIA NA NÁRODNEJ ÚROVNI

O1.1. Poskytnite analýzu krátkodobých (do dvoch rokov) a dlhodobých (viac ako dva roky) trendov, ktoré sa vyskytli v SR po zavedení bezvízových režimov s krajinami západného Balkánu (FYROM - Macedónsko, Čierna Hora, Srbsko, Albánsko, Bosna a Hercegovina) a Východného partnerstva (Moldavsko, Gruzínsko, Ukrajina).

Slovenská republika zaznamenala v súvislosti so zavedením bezvízových režimov z pohľadu analýzy krátkodobých (do dvoch rokov) a dlhodobých (viac ako dvoch rokov) trendov s krajinami západného Balkánu a s krajinami Východného partnerstva nasledovný vývoj v oblastiach:

- a) počte osôb z bezvízových krajín, ktoré legálne prekročili vonkajšie hranice (Tabuľka 1.2.1);
- b) nelegálnych prekročení štátnych hraníc ŠP z bezvízových krajín (Tabuľka 1.2.2);
- c) žiadostí o víza na krátkodobý pobyt ŠP z bezvízových krajín (Tabuľka 1.2.3);

---

² Suspenzný mechanizmus predstavuje opatrenie o bezvízovom styku, ktoré obsahuje tzv. brzdu, ktorou by sa dal tento bezvízový režim zrušiť.

- d) odmietnutých žiadostí o víza na krátkodobý pobyt ŠP z bezvízových krajín (Tabuľka 1.2.4);
- e) žiadostí o azyl ŠPTK z bezvízových krajín (Tabuľka 1.2.5) a
- f) rozhodnutí o návrate vydaných ŠP z bezvízových krajín (Tabuľka 3.2.2).

západný Balkán - FYROM - Macedónsko, Čierna Hora, Srbsko, Albánsko, Bosna a Hercegovina

- a) počet osôb z bezvízových krajín, ktoré legálne prekročili vonkajšie hranice

FYROM - Macedónsko

Rok pred zavedením vízovej liberalizácie bol v SR zaznamenaný mierne nižší počet osôb – ŠP FYROM - Macedónska, ktoré legálne prekročili vonkajšie hranice v porovnaní s r. 2009. (Pozn.: r. 2007 – N/A).

V období 2 rokov po zavedení vízovej liberalizácie stúpili počty osôb – ŠP FYROM - Macedónska, ktorí legálne prekročili vonkajšie hranice v porovnaní s r. 2009 takmer 2-násobne.

Najvýraznejší nárast za celé sledované obdobie bol zaznamenaný v rokoch 2016 a 2017. V roku 2016 bolo zvýšenie počtu osôb – ŠP FYROM - Macedónska, ktorí legálne prekročili vonkajšie hranice v porovnaní s rokom 2009 50-násobné a v roku 2017 až 104-násobné.

Čierna Hora

V SR bol rok pred zavedením vízovej liberalizácie zaznamenaný mierne nižší počet osôb – ŠP Čiernej Hory, ktoré legálne prekročili vonkajšie hranice v porovnaní s r. 2009. (Pozn.: r. 2007 – N/A).

V období 2 rokov po zavedení vízovej liberalizácie boli počty osôb – ŠP Čiernej Hory, ktoré legálne prekročili vonkajšie hranice v porovnaní s r. 2009 premenlivé. Zatiaľ čo rok po zavedení vízovej liberalizácie sa počet týchto osôb zvýšil viac než 2-násobne, v r. 2011 dosahoval úroveň z r. 2009.

Najvýraznejší nárast za celé sledované obdobie v porovnaní s r. 2009 bol zaznamenaný v roku 2017, kedy bolo zvýšenie počtu týchto osôb takmer 4,5-násobné.

Srbsko

V SR bol rok pred zavedením vízovej liberalizácie zaznamenaný nižší počet osôb – ŠP Srbska, ktoré legálne prekročili vonkajšie hranice v porovnaní s r. 2009. (Pozn.: r. 2007 – N/A).

V období 2 rokov po zavedení vízovej liberalizácie sa počty týchto osôb v porovnaní s r. 2009 zvyšovali. Rok po zavedení vízovej liberalizácie SR so Srbskom 1,7-násobne a v r. 2011 sa zvýšili 2,7-násobne.

Najvýraznejší nárast za celé sledované obdobie v porovnaní s r. 2009 bol zaznamenaný v roku 2017, kedy bolo zvýšenie počtu osôb – ŠP Srbska, ktoré legálne prekročili vonkajšie hranice viac než 18-násobné.

Albánsko

SR v období dvoch rokov pred a po zavedení vízovej liberalizácie zaznamenala klesajúcu tendenciu počtu osôb – ŠP Albánska, ktoré legálne prekročili vonkajšie hranice v porovnaní s r. 2010.

Najvýraznejší nárast za celé sledované obdobie v porovnaní s r. 2010 bol zaznamenaný v rokoch 2016 a 2017, kedy mal počet týchto osôb stúpajúcu tendenciu.

Bosna a Hercegovina

V SR bola v období 2 rokov pred zavedením vízovej liberalizácie zaznamenaná klesajúca tendencia počtu osôb – ŠP Bosny a Hercegoviny, ktoré legálne prekročili vonkajšie hranice v porovnaní s r. 2010, zatiaľ čo 2 roky po zavedení vízovej liberalizácie badáme stúpajúci trend.

Najvýraznejší nárast za celé sledované obdobie v porovnaní s r. 2010 bol zaznamenaný v roku 2017, kedy počet týchto osôb stúpol až 25-násobne.

b) nelegálne prekročenia štátnych hraníc ŠP z bezvízových krajín

Ako vyplýva z Tabuľky 1.2.2, SR zaznamenala v období dva roky pred a dva roky po vízovej liberalizácii s krajinami západného Balkánu nulový celkový počet nelegálnych prekročení štátnych hraníc štátnymi príslušníkmi FYROM, Čiernej Hory, Srbska a Bosny a Hercegoviny s výnimkou Albánska, kde sa v druhom roku pred a po vízovej liberalizácii zvýšil celkový počet nelegálnych prekročení štátnych hraníc len minimálne.

c) žiadosti o víza na krátkodobý pobyt ŠP z bezvízových krajín

FYROM - Macedónsko

Celkový počet žiadostí o víza na krátkodobý pobyt bol z hľadiska celého sledovaného obdobia najvýraznejší v roku 2010, rok po zavedení vízovej liberalizácie, od ktorého sú počty žiadostí o víza na krátkodobý pobyt evidované. V druhom roku po vízovej liberalizácii klesli na minimum a až do konca sledovaného obdobia boli nulové.

Čierna Hora

SR zo strany Čiernej Hory v sledovanom období eviduje nulový celkový počet žiadostí o víza na krátkodobý pobyt. Údaje o počtoch žiadostí o víza na krátkodobý pobyt za roky 2007 – 2009 nie sú k dispozícii.

Srbsko

Celkový počet žiadostí o víza na krátkodobý pobyt sa v druhom roku po prijatí vízovej liberalizácie oproti prvému roku po jej zavedení znížil. V ďalšom sledovanom období mal kolísavý charakter, ktorý však už nedosiahol hodnoty prvých dvoch rokov celkového počtu žiadostí o víza na krátkodobý pobyt. Údaje o počtoch žiadostí o víza na krátkodobý pobyt za roky 2007 – 2009 nie sú k dispozícii.

Albánsko

Albánsko sa v prípade celkového počtu žiadostí o víza na krátkodobý pobyt do SR výrazne neprejavilo. Je možné konštatovať, že najvýraznejší počet v celom sledovanom období bol zaevidovaný práve v roku prijatia vízovej liberalizácie, no už o rok na to 12-násobne klesol a do konca sledovaného obdobia mal nulový trend. Údaje o počtoch žiadostí o víza na krátkodobý pobyt za roky 2007 – 2009 nie sú k dispozícii.

Bosna a Hercegovina

S výnimkou výrazného celkového počtu žiadostí o víza na krátkodobý pobyt SR štátnymi príslušníkmi Bosny a Hercegoviny, ktorý badať v roku zavedenia vízovej liberalizácie, bol v celom sledovanom období tento počet zanedbateľný. Údaje o počte žiadostí o víza na krátkodobý pobyt do roku 2009 nie sú k dispozícii.

d) zamietnuté žiadosti o víza na krátkodobý pobyt ŠP z bezvízových krajín

Z dostupných štatistických údajov uvedených v Tabuľke 1.2.4 vyplýva, že SR nezaznamenala významné počty zamietnutých žiadostí o víza na krátkodobý pobyt ŠP z bezvízových krajín.

e) žiadosti o azyl ŠPTK z bezvízových krajín

Z krajín západného Balkánu boli počty žiadateľov o azyl veľmi nízke (v rozmedzí od 0-5 žiadateľov) s výnimkou Srbska, kedy boli počty žiadateľov o azyl najvyššie (do 20 žiadostí) v roku 2009, t.j. v roku zavedenia vízovej liberalizácie. Od roku 2012 SR nezaznamenala žiadnu žiadosť o udelenie azylu ŠP z bezvízových krajín.

f) rozhodnutia o návrate vydané ŠPTK z bezvízových krajín

Vychádzajúc z Tabuľky 3.2.2 celkový počet rozhodnutí o návrate vydaných štátnym príslušníkom krajín západného Balkánu nebol v období dvoch rokov pred zavedením vízovej liberalizácie SR s týmito krajinami zvýšený okrem Albánska.

V prípade obdobia dvoch rokov po zavedení vízovej liberalizácie SR s cieľovými krajinami západného Balkánu sa celkový počet rozhodnutí o návrate vydaných štátnym príslušníkom FYROM, Albánska a Bosny a Hercegoviny mierne zvýšil, zatiaľ čo Srbsko si rok po zavedení vízovej liberalizácie udržalo hodnotu z r. 2009, ale už druhý rok po vízovej liberalizácii klesla, a to na

úroveň r. 2008. U Srbska je pozorovateľný najvýraznejší nárast celkového počtu rozhodnutí o návrate v r. 2017, kedy dosiahol 14-násobne vyššiu hodnotu než v r. 2009. Celkový počet rozhodnutí o návrate vydaných štátnym príslušníkom Čiernej Hory bol počas celého sledovaného obdobia nulový s výnimkou r. 2016.

Východné partnerstvo - Moldavsko, Gruzínsko, Ukrajina

a) počet osôb z bezvízových krajín, ktoré legálne prekročili vonkajšie hranice

Moldavsko

SR v období dvoch rokov pred zavedením vízovej liberalizácie zaznamenala klesajúcu tendenciu v počte osôb – ŠP Moldavska, ktoré prekročili vonkajšie hranice SR v porovnaní s r. 2014.

V období dvoch rokov po zavedení vízovej liberalizácie SR s Moldavskom sa počet osôb, ktoré legálne prekročili vonkajšie hranice SR v porovnaní s r. 2014 zvýšil.

Najvýraznejší nárast za celé sledované obdobie v porovnaní s r. 2014 bol zaznamenaný v rokoch 2008 (takmer 4-násobný) a 2017 (4,7- násobný).

Gruzínsko

SR v období dvoch rokov pred zavedením vízovej liberalizácie nezaznamenala stúpajúcu tendenciu v počte osôb – ŠP Gruzínska, ktoré legálne prekročili vonkajšie hranice SR v porovnaní s r. 2017.

Najvýraznejší nárast počtu osôb, ktoré legálne prekročili vonkajšie hranice v porovnaní s celým sledovaným obdobím bol zaznamenaný v roku zavedenia vízovej liberalizácie, t.j. v r. 2017 (674 osôb).

Ukrajina

Počet osôb – ŠP Ukrajiny, ktoré legálne prekročili vonkajšie hranice SR mal za celé sledované obdobie stúpajúcu tendenciu, čo sa prejavilo aj na období dvoch rokov pred zavedením vízovej liberalizácie so SR, kedy tento počet prekročil hodnotu jedného milióna a v roku 2017 hodnotu 1,5 milióna týchto osôb.

b) nelegálne prekročenia štátnych hraníc ŠP z bezvízových krajín

Moldavsko

Ako vyplýva z Tabuľky 1.2.2, SR zaznamenala v období dva roky pred zavedením vízovej liberalizácie klesajúci trend celkového počtu nelegálnych prekročení štátnych hraníc štátnymi príslušníkmi Moldavska, ktorý sa po zavedení vízovej liberalizácie SR s Moldavskom v porovnaní s rokom zavedenia vízovej liberalizácie nepatrne zvýšil.

Gruzínsko

Celkový počet nelegálnych prekročení štátnych hraníc štátnymi príslušníkmi Gruzínska bol dva roky pred zavedením vízovej liberalizácie v porovnaní s r. 2017 3-násobne vyšší. V celkovom hodnotení sledovaného obdobia SR zaznamenala klesajúci charakter.

Ukrajina

Klesajúci charakter je badať rovnako v prípade celkového počtu nelegálnych prekročení štátnych hraníc SR štátnymi príslušníkmi Ukrajiny dva roky pred zavedením vízovej liberalizácie SR s Ukrajinou.

c) žiadosti o víza na krátkodobý pobyt ŠP z bezvízových krajín

Celkový počet žiadostí štátnych príslušníkov Moldavska o víza na krátkodobý pobyt v SR mal už dva roky pred zavedením vízovej liberalizácie klesajúcu tendenciu a pokles pokračoval až do konca sledovaného obdobia. V prípade Gruzínska šlo v sledovanej kategórii o zanedbateľné počty, ktoré sa mierne zvýšili rok pred zavedením vízovej liberalizácie. Spomedzi všetkých sledovaných cieľových krajín v prípade celkového počtu žiadostí o víza na krátkodobý pobyt dominuje Ukrajina i napriek klesajúcemu charakteru pozorovaného dva roky pred liberalizáciou, ktorý pokračoval až do roku 2017.

d) zamietnuté žiadosti o víza na krátkodobý pobyt ŠP z bezvízových krajín

Vzhľadom na veľmi nízke počty žiadostí štátnych príslušníkov Moldavska a Gruzínska o víza na krátkodobý pobyt v SR je aj počet zamietnutých žiadostí takmer nulový. V prípade štátnych príslušníkov Ukrajiny mali počty zamietnutých žiadostí o víza na krátkodobý pobyt klesajúci trend od roku 2015 (2,3% z celkového počtu podaných žiadostí) do roku 2017 (0,9% z celkového počtu podaných žiadostí). Údaje za predchádzajúce obdobie ako ani údaje, ktoré by poskytli analýzu dlhodobého a krátkodobého trendu po vízovej liberalizácii s Ukrajinou, nie sú k dispozícii.

e) žiadosti o azyl ŠP z bezvízových krajín

V rámci sledovaného obdobia mali počty žiadostí o azyl z Moldavska a Gruzínska klesajúcu tendenciu, pričom v roku 2017 dosiahli nulové hodnoty. V prípade Ukrajiny mali počty žiadostí o azyl od začiatku sledovaného obdobia až po rok 2012 klesajúcu tendenciu (2012 – 5 žiadostí), avšak od roku 2013 do roku 2016 počet žiadostí o azyl ŠP Ukrajiny stúpol 5-násobne.

f) rozhodnutia o návrate vydané ŠPTK z bezvízových krajín

Vychádzajúc z Tabuľky 3.2.2 celkový počet rozhodnutí o návrate vydaných štátnym príslušníkom Moldavska mal počas celého sledovaného obdobia až do obdobia zavedenia vízovej liberalizácie so SR klesajúcu tendenciu, ktorá nabrala po zavedení vízovej liberalizácie stúpajúci charakter. V prípade Gruzínska bol celkový počet rozhodnutí o návrate dva roky pred zavedením vízovej liberalizácie mierne vyšší. Najvýraznejší nárast v období dvoch rokov pred zavedením vízovej liberalizácie je badateľný v prípade celkového počtu rozhodnutí o návrate vydaných štátnym príslušníkom Ukrajiny.

O1.2. Aké sú hlavné väzby prípadne iné "stimulačné faktory"³ medzi krajinami pôvodu a SR?

západný Balkán - FYROM - Macedónsko, Čierna Hora, Srbsko, Albánsko, Bosna a Hercegovina

V prípade krajín západného Balkánu sú to najmä historické a rodinné väzby (najmä Srbsko), ako aj príležitosti na podnikanie alebo uplatnenie na trhu práce (Srbsko, Čierna Hora, Bosna a Hercegovina), ktoré patria medzi hlavné stimulačné faktory príchodu štátnych príslušníkov z týchto krajín na územie Slovenskej republiky.⁴

Najpočetnejšiu skupinu tvoria práve migranti zo Srbska, a to z viacerých dôvodov. Ide predovšetkým o historické väzby, nakoľko majú na Slovensku zázemie v podobe uznanej národnostnej menšiny a v 90. rokoch 20. storočia po politických zmenách počas vojnového konfliktu a po rozpade bývalej Juhoslávie prišla nová vlna migrantov, ktorí sa na Slovensku usadili a mnohí z nich získali slovenské občianstvo.⁵ Ďalšími dôvodmi príchodu Srbov na územie Slovenska sú štúdium alebo práca vzhľadom na vhodnú geografickú polohu, nízku jazykovú bariéru a možnosť získania zamestnania z dôvodu nedostatku najmä nižšie kvalifikovanej pracovnej sily na území Slovenskej republiky.⁶

Východné partnerstvo - Moldavsko, Gruzínsko, Ukrajina

Z krajín Východného partnerstva sú to najmä štátni príslušníci Ukrajiny, ktorí sa dlhodobo

---

³ Napríklad: prítomnosť diaspóry, historické väzby medzi krajinami, sociálna pomoc poskytovaná žiadateľom o azyl, pravdepodobnosť získania povolenia na pobyt/dlhodobého víza, schémy (cestovný ruch, rodinné väzby, podnikanie) pre prilákanie určitých kategórií migrantov využívajúcich bezvízový režim.

⁴ Zdroj: MZVaEZ SR

⁵ BLÁŽEK, M. – ANDRÁŠOVÁ, S. – PAULENOVÁ, N. (2013): Skúsenosti migrantov a migrantiek na Slovensku s násilím. IOM, Bratislava.

⁶ Zdroj: ÚHCP P PZ

podieľajú na legálnej migrácii na území Slovenskej republiky. Vyplýva to najmä z geografickej polohy Ukrajiny, historického vývoja ako aj vzájomných susedských vzťahov. Štátni príslušníci Ukrajiny predstavujú na území Slovenskej republiky tradičnú národnostnú menšinu, ktorú tvoria občania Slovenska s ukrajinskými koreňmi a Ukrajinci, ktorí boli v rámci medzinárodných dohôd medzi bývalým Československom a bývalým Sovietskym zväzom presídlení (napríklad z černobyľskej oblasti). Existencia etablovanej menšiny na Slovensku v kombinácii s kultúro – historickou a geografickou blízkosťou Slovenska sa tak stali hlavnými motivujúcimi faktormi pre príchod nových, hlavne pracovných migrantov⁷. Potvrdzujú to tiež počty udelených povolení na pobyt občanom Ukrajiny, ktoré sú z hľadiska zastúpenia štátnych príslušníkov tretích krajín dlhodobo najpočetnejšie a v súčasnosti ich záujem o pobyt na našom území rastie i vďaka možnosti zamestnať sa.⁸

O1.3. Ktoré štátne inštitúcie a / alebo orgány sú zapojené do implementácie procesu liberalizácie vízového režimu a akú úlohu zohrávajú v tomto procese?

Kľúčovými štátnymi orgánmi, ktoré sú zapojené do implementácie procesu liberalizácie vízového režimu sú ústredné orgány štátnej správy na úrovni Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky sa na implementácii bezvízového styku podieľa prostredníctvom Úradu hraničnej a cudzineckej polície ako organizačnej zložky Prezídia Policajného zboru, ktorý v rámci celoslovenskej pôsobnosti v oblasti kontroly hraníc Slovenskej republiky zabezpečuje riadenie, metodické usmernenie a kontrolnú činnosť svojich organizačných zložiek od jednotlivých riaditeľstiev až po oddelenia hraničnej kontroly a oddelenia cudzineckej polície. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky je ústredným orgánom štátnej správy okrem iného aj pre ochranu a správu štátnych hraníc, vstup na územie Slovenskej republiky a pobyt cudzincov na jej území, otázky azylantov a odíencov.⁹

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky je ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť zahraničnej politiky a vzťahy Slovenskej republiky k ostatným štátom a medzinárodným organizáciám a zoskupeniam a európskym inštitúciám, ktorý okrem iného zabezpečuje riadenie zastupiteľských úradov Slovenskej republiky a koordináciu prípravy a vnútroštátneho prerokovania, uzatvárania, vyhlasovania, vykonávania a vypovedávania medzinárodných zmlúv.¹⁰

O1.4. Vyvstala v súvislosti so zavádzaním bezvízových režimov povinnosť zaviesť zmeny vo vnútroštátnych právnych predpisov SR? Ak áno, vysvetlite ich rozsah a vplyv na štátnych príslušníkov pochádzajúcich z tretích krajín analyzovaných v tejto štúdii.

V súvislosti so zavádzaním bezvízových režimov s krajinami západného Balkánu a Východného partnerstva bola Slovenská republika povinná harmonizovať vlastnú vízovú politiku v súlade s nariadením Rady (ES) č. 539/2001, ktoré stanovuje zoznam krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať pri prekračovaní vonkajších hraníc vízum, a krajín, ktorých štátni príslušníci sú od tejto povinnosti oslobodení.

V tejto súvislosti bolo potrebné vypovedať viacero medzinárodných zmlúv uzavretých medzi SR a tretími krajinami, ktoré neboli kompatibilné s predmetným nariadením. Zároveň musela Slovenská republika zrušiť jednostranné uznesenia, ktoré zavádzali vízovú povinnosť vo vzťahu k niektorým tretím krajinám tak, aby sa zabezpečil ich plný súlad s týmto nariadením.

V prípade vnútroštátnych právnych predpisov Slovenskej republiky sa zmeny v súvislosti so zavádzaním bezvízových režimov nevyskytli. Bezvízový režim upravujú dohody medzi Slovenskou republikou a príslušnou treťou krajinou o zrušení vízovej povinnosti.

---

⁷ BLAŽEK, M. – ANDRÁŠOVÁ, S. – PAULENOVÁ, N. (2013) Skúsenosti migrantov a migrantiek na Slovensku s násilím. IOM, Bratislava.

⁸ Zdroj: ÚHCP P PZ

⁹ §11 ods.1 zákona č.575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy

¹⁰ §14 ods.1 zákona č.575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy

O1.5. Prebehli v SR verejné diskusie/diskusie na úrovni tvorcov politík týkajúce sa procesu liberalizácie vízového režimu? Ak áno, aké boli hlavné otázky, o ktorých sa diskutovalo a ako to ovplyvnilo národnú politiku?

Počas predsedníctva SR v Rade EÚ sa v dňoch 2. a 3. septembra 2016 v Bratislave konala Medziparlamentná konferencia o spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politike EÚ, na ktorej sa minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Miroslav Lajčák dotkol aj otázky vízovej liberalizácie a osobne rokoval s vládnymi predstaviteľmi niektorých krajín, ktoré sú predmetom tejto štúdie - FYROM - Macedónska, Gruzínska, Moldavska, Ukrajiny a Čiernej Hory.¹¹

Téma vízovej politiky a s ňou súvisiaci proces liberalizácie vízového režimu sa okrem politických diskusií rozoberala aj v rámci verejných diskusií a rôznych odborných podujatí. Za účasti zahraničných partnerov ich organizovala predovšetkým Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku. Každá takáto odborná verejná diskusia v SR určitým spôsobom prispela k smerovaniu vízovej politiky SR, ktorá sa premieta do bilaterálnych dohôd a praxe.¹²

Mediálne pokrytie tejto témy zahŕňali najmä informácie týkajúce sa podmienok vízovej liberalizácie, jej možného dopadu na SR alebo opatrení, ktoré bolo alebo bude treba v tejto súvislosti vykonať.¹³

O1.6. Máte doplňujúce poznámky týkajúce sa tejto časti, ktoré ešte neboli spomenuté vyššie? Ak áno, prosím uveďte ich.

Nevzťahuje sa pre SR.

---

¹¹ https://www.mzv.sk/web/en/ministry/minister/activities/-/asset_publisher/nNnVuDsSsgB1/content/p-o-i-n-t-s-t-o-m-a-k-e-minister-of-foreign-european-affairs-of-the-slovak-republic-h-e-miroslav-lajcak-the-western-balkans-and-the-eu-cooperation-and/10182 (citované dňa 29.10.2018).

¹² Zdroj: MRLIANOVÁ, A. – SZLOBODOVÁ, L. – ULRICHOVÁ, N. – ZOLLEROVÁ, M. (2011): Vízová politika a jej vplyv na migračné toky do Slovenskej republiky. Európska migračná sieť, IOM, Bratislava.

¹³ Zdroj: Monitoring médií EMN. Napr. <https://www.aktuality.sk/clanok/498065/prilaka-k-nam-bezvizovy-styk-spekulantov-z-ukrajiny-rozhovor/>; <https://www.webnoviny.sk/schengen-otvo...brany-ukrajincom-s-biometrickymi-pasmi/>; <http://www.tvnoviny.sk/zahranicne/1873...zu-oddnes-cestovat-do-krajin-eu-bez-viz>

1.2 ŠTATISTIKY

Poznámky pre všetky tabuľky:

* Dohoda o zrušení vízovej povinnosti – FYROM - Macedónsko, Čierna Hora a Srbsko (19.12.2009), Albánsko, Bosna a Hercegovina (15.12.2010), Moldavsko (28. 4. 2014), Gruzínsko (28. 3.2017) Ukrajina (11. 6. 2017).

Zelené pole v tabuľkách označuje rok Dohody.

V tabuľkách sú uvedené všetky dostupné dáta alebo najmenej dva roky pred a po dátume dohody o zrušení vízovej povinnosti (ak sú k dispozícii).

Tabuľka 1.2.1: Celkový počet legálnych prekročení vonkajších hraníc (uvedené v počte osôb) štátnymi príslušníkmi krajín s bezvízovým stykom¹⁴

Ukazovateľ	Sledované obdobie (2007-2017)											
	Vzhľadom na to, že Slovenská republika oficiálne vstúpila do schengenského priestoru 21.12.2007, nie je možné poskytnúť požadované údaje za rok 2007, nakoľko sa na zaznamenávanie prechodu štátnych hraníc používal iný informačný systém.											
Celkový počet legálnych prekročení vonkajších hraníc (osôb) štátnymi príslušníkmi krajín s bezvízovým stykom	2007	2008	*2009	*2010	2011	2012	2013	*2014	2015	2016	*2017	Dodatočné informácie (napr.zdroj(e) dát, objasnenie trendov a počty týkajúce sa daného ukazovateľa)
FYROM - Macedónsko	N/I	240	251	457	464	388	389	385	294	12 957	26 131	
Čierna Hora	N/I	30	46	102	48	97	56	54	69	60	206	
Srbsko	N/I	853	1 150	1 983	3 134	3 887	4 375	3 679	2 216	5 172	21 142	
Albánsko	N/I	295	168	256	117	107	71	106	135	596	737	
Bosna a Hercegovina	N/I	273	223	292	737	887	1 286	795	666	775	7 348	

¹⁴ Informácie, ktoré sa majú poskytnúť vložím vnútroštátnych údajov zhromaždených príslušnými orgánmi. Indikátor sa vzťahuje na hraničné priechody na vonkajších hraniciach EÚ a Nórska.

Moldavsko	N/I	4 385	2 660	1 938	1 922	1 669	1 341	1 115	1 539	2 634	5 282	
Gruzínsko	N/I	340	270	307	362	374	269	368	282	286	674	
Ukrajina	N/I	782 224	672 275	664 251	729 073	766 461	846 387	857 335	935 265	1 210 094	1 554 366	
Celkový počet	N/I	788 640	677 043	669 586	735 857	773 870	854 174	863 837	940 466	1 232 574	1 615 886	
Podiel	N/I	78,76	77,97	81,41	81,10	72,22	75,14	70,11	64,54	57,98	42,95	
Celkový počet prekročení vonkajších hraníc (osôb)¹⁵	N/I	1 001 297	868 340	822 459	907 329	1 071 588	1 136 846	1 232 103	1 457 187	2 125 720	3 762 673	

Zdroj: ÚHCP P PZ

Tabuľka 1.2.2: Celkový počet nelegálnych prekročení štátnych hraníc štátnymi príslušníkmi krajín s bezvízovým stykom¹⁶

Ukazovateľ	Sledované obdobie (2007-2017)											Dodatočné informácie (napr.zdroj(e) dát, objasnenie trendov a počty týkajúce sa daného ukazovateľa)
	2007	2008	*2009	*2010	2011	2012	2013	*2014	2015	2016	*2017	
Celkový počet nelegálnych prekročení štátnych hraníc štátnymi príslušníkmi krajín s bezvízovým stykom												
FYROM - Macedónsko	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
Čierna Hora	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

¹⁵ Podiel z celkového počtu legálnych prekročení štátnych hraníc je vypočítaný z celkového počtu všetkých štátnych príslušností.

¹⁶ Informácie, poskytnuté vložением vnútroštátnych údajov zhromaždených príslušnými orgánmi. Pozri tiež agentúru Frontex: počet zistení nelegálnych prekročení štátnych hraníc po mori a na pevnine; k dispozícii na: <http://frontex.europa.eu/trends-and-routes/migratory-routes-map/>

Srbsko	5	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	
Albánsko	1	3	0	0	0	4	1	1	1	1	2	
Bosna a Hercegovina	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Moldavsko	903	350	181	175	77	55	32	0	7	4	1	
Gruzínsko	264	203	99	68	41	48	53	6	13	18	6	
Ukrajina	524	34	65	55	47	53	79	47	92	87	35	
Celkový počet	1 700	587	345	298	165	160	165	55	113	110	45	
Podiel	49,92	59,05	58,08	58,78	42,31	24,32	41,46	22,92	50,90	52,88	18,15	
Celkový počet nelegálneho prekročenia štátnych hraníc¹⁷	3 405	994	594	507	390	658	398	240	222	208	248	

Zdroj: ÚHCP P PZ

---

¹⁷ Podiel z celkového počtu nelegálnych prekročení štátnych hraníc je vypočítaný z celkového počtu všetkých štátnych príslušností.

Tabuľka 1.2.3: Celkový počet žiadostí o krátkodobé víza podľa tretích krajín¹⁸

Ukazovateľ	Sledované obdobie (2007-2017) SR nemá k dispozícii údaje o počtoch žiadostí o víza na krátkodobý pobyt za roky 2007 – 2009. SR eviduje počty žiadostí o víza na krátkodobý pobyt uvedené v tabuľke od 1.4.2010.											
Celkový počet	2007	2008	*2009	*2010	2011	2012	2013	*2014	2015	2016	*2017	Dodatočné informácie
FYROM - Macedónsko	NI	NI	NI	11	1	0	0	0	0	0	0	
Čierna Hora	NI	NI	NI	0	0	0	0	0	0	0	0	
Srbsko	NI	NI	NI	81	51	16	10	5	19	13	9	
Albánsko	NI	NI	NI	48	4	0	0	0	0	0	0	
Bosna a Hercegovina	NI	NI	NI	724	11	2	0	0	0	0	3	
Moldavsko	NI	NI	NI	0	0	29	12	9	3	2	1	
Gruzínsko	NI	NI	NI	0	0	0	0	0	6	19	9	
Ukrajina	NI	NI	NI	0	0	0	0	0	45 749	38 478	16 229	
Celkový počet	NI	NI	NI	864	67	47	22	14	45 777	38 512	16 251	
Celkový počet žiadostí o krátkodobé víza – všetky tretie krajiny ¹⁹	NI	NI	NI	NI	NI	NI	NI	NI	NI	NI	NI	

Zdroj: MZVaEZ SR

¹⁸ Pozri štatistiku Generálneho riaditeľstva pre vnútorné záležitosti (DG HOME), týkajúcu sa schengenských víz, k dispozícii na: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/visa-policy_en#stats.

¹⁹ Podiel z celkového počtu žiadostí o krátkodobé víza je vypočítaný z celkového počtu všetkých štátnych príslušností.

Tabuľka 1.2.4: Celkový počet zamietnutých žiadostí o krátkodobé víza podľa tretej krajiny²⁰

Ukazovateľ	Sledované obdobie (2007-2017) SR nemá k dispozícii údaje o počtoch zamietnutých žiadostí o víza na krátkodobý pobyt za roky 2007 – 2009. SR eviduje počty zamietnutých žiadostí o víza na krátkodobý pobyt uvedené v tabuľke od 1.4.2010.											
Celkový počet	2007	2008	*2009	*2010	2011	2012	2013	*2014	2015	2016	*2017	Dodatočné informácie
FYROM - Macedónsko	NI	NI	NI	0	0	0	0	0	0	0	0	
Čierna Hora	NI	NI	NI	0	0	0	0	0	0	0	0	
Srbsko	NI	NI	NI	3	10	3	2	0	1	1	0	
Albánsko	NI	NI	NI	2	0	0	0	0	0	0	0	
Bosna a Hercegovina	NI	NI	NI	10	0	0	0	0	0	0	0	
Moldavsko	NI	NI	NI	NI	NI	1	0	0	0	0	0	
Gruzínsko	NI	NI	NI	NI	NI	NI	NI	NI	1	0	5	
Ukrajina	NI	NI	NI	NI	NI	NI	NI	NI	1 069	825	162	
Celkový počet	NI	NI	NI	15	10	4	2	0	1 071	826	167	
Celkový počet zamietnutých žiadostí o krátkodobé víza – všetky tretie krajiny ²¹	1827	3045	2500	1670	NI	NI	NI	NI	NI	NI	NI	

Zdroj: MZVaEZ SR

²⁰ Pozri štatistiku Generálneho riaditeľstva pre vnútorné záležitosti (DG HOME), týkajúcu sa schengenských víz, k dispozícii na: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/visa-policy_en#stats.

²¹ Podiel z celkového počtu zamietnutých žiadostí o krátkodobé víza je vypočítaný z celkového počtu všetkých štátnych príslušností.

Tabuľka 1.2.5: Celkový počet žiadostí o azyl prijatých z krajín s bezvízovým stykom ²²

Ukazovateľ	Sledované obdobie (2007-2017)											
Celkový počet prijatých žiadostí o azyl prijatých z krajín s bezvízovým stykom	2007	2008	*2009	*2010	2011	2012	2013	*2014	2015	2016	*2017	Dodatočné informácie (napr.zdroj(e) dát, objasnenie trendov a počty týkajúce sa daného ukazovateľa)
FYROM - Macedónsko	5	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	
Čierna Hora	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Srbsko	7	15	20	10	10	0	0	0	0	0	0	
Albánsko	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Bosna a Hercegovina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Moldavsko	208	115	75	40	40	30	5	5	5	0	0	
Gruzínsko	134	120	100	65	65	55	35	15	5	0	0	
Ukrajina	36	30	15	20	5	5	15	25	25	25	10	
Celkový počet	392	285	215	135	120	90	55	45	35	25	10	
Celkový počet žiadostí o azyl – všetky tretie krajiny ²³	NI	895	805	540	490	730	440	330	330	145	160	

Zdroj: rok 2007 ODaZS MÚ MV SR, roky 2008-2017 Eurostat

²² Pozri Eurostat: Žiadatelia o azyl a prvožiadatelia o azyl podľa občianstva, veku a pohlavia. Celkové údaje za rok (zaokrúhlené) [migr_asyappctza]. V prípade Gruzínska a Ukrajiny sa môže brať do úvahy mesačný dátum.

²³ Podiel z celkového počtu žiadostí o azyl je vypočítaný z celkového počtu všetkých štátnych príslušností.

Tabuľka 1.2.6: Celkový počet kladných rozhodnutí o azyle žiadateľov z krajín s bezvízovým stykom ²⁴

Ukazovateľ	Sledované obdobie (2007-2017)											
Celkový počet kladných rozhodnutí o azyle žiadateľov z krajín s bezvízovým stykom	2007	2008	*2009	*2010	2011	2012	2013	*2014	2015	2016	*2017	Dodatočné informácie (napr.zdroj(e) dát, objasnenie trendov a počty týkajúce sa daného ukazovateľa)
FYROM - Macedónsko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Čierna Hora	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Srbsko	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	
Albánsko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Bosna a Hercegovina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Moldavsko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Gruzínsko	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	
Ukrajina	1	0	5	0	0	0	5	5	15	5	10	
Celkový počet	1	0	10	0	0	0	5	10	15	5	10	

Zdroj: rok 2007 ODaZS MÚ MV SR, roky 2008-2017 Eurostat

²⁴ Pozri Eurostat: Rozhodnutia prvého stupňa o žiadostiach podľa občianstva, veku a pohlavia. Celkové údaje za rok (zaokrúhlené) [migr_asydcfsta]; Celkové kladné rozhodnutia vrátane statusu utečenca a doplnkovej ochrany sú zaokrúhlené na jednotku 5.

Tabuľka 1.2.7: Celkový počet zamietavých rozhodnutí o azyle žiadateľov z krajín s bezvízovým stykom ²⁵

Ukazovateľ	Sledované obdobie (2007-2017)											Dodatočné informácie (napr.zdroj(e) dát, objasnenie trendov a počty týkajúce sa daného ukazovateľa)
Celkový počet zamietavých rozhodnutí o azyle žiadateľov z krajín s bezvízovým stykom	2007	2008	*2009	*2010	2011	2012	2013	*2014	2015	2016	*2017	
FYROM - Macedónsko	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Čierna Hora	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Srbsko	3	10	0	5	0	5	0	0	0	0	0	
Albánsko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Bosna a Hercegovina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Moldavsko	90	25	20	10	5	10	0	0	5	0	0	
Gruzínsko	32	25	5	15	5	10	0	5	0	0	0	
Ukrajina	20	15	5	10	5	5	10	5	15	10	5	
Celkový počet	148	75	30	40	15	30	10	10	20	10	5	

Zdroj: rok 2007 ODaZS MÚ MV SR, roky 2008-2017 Eurostat

²⁵ Pozri Eurostat: Rozhodnutia v prvom stupni o žiadostiach podľa občianstva, veku a pohlavia, Celkové údaje za rok (zaokrúhlené) [migr_asydcfst]

Tabuľka 1.2.8: Celkový počet kladných a zamietavých rozhodnutí o azyle (top 5 štátnych príslušností, bez obmedzenia na krajiny s bezvízovým stykom)²⁶

Ukazovateľ	Sledované obdobie (2007-2017)											
Celkový počet kladných rozhodnutí o azyle (top 5 štátnych príslušností, neobmedzené na krajiny s bezvízovým stykom)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Dodatočné informácie (napr.zdroj(e) dát, objasnenie trendov a počty týkajúce sa daného ukazovateľa)
Afganistan	6	30	49	39	47	37	17	53	3	8	8	
Irak	42	33	10	3	2	2	3	5	12	152	5	
Somálsko	9	0	11	17	43	82	7	17	3	2	0	
Sýria	13	0	0	2	0	0	2	14	7	7	8	
Kuba	0	9	0	0	4	7	0	0	3	0	8	
Celkový počet	70	72	70	61	96	128	29	89	28	168	29	
Celkový počet zamietavých rozhodnutí o azyle (top 5 štátnych príslušností, neobmedzené na krajiny s bezvízovým stykom)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Dodatočné informácie (napr.zdroj(e) dát, objasnenie trendov a počty týkajúce sa daného ukazovateľa)
Pakistan	301	61	95	20	0	0	0	0	0	11	8	
India	331	43	27	0	0	0	0	0	0	7	0	
Afganistan	0	0	0	23	10	42	18	51	14	9	8	
Macao	90	45	2	0	8	0	0	0	0	0	0	

²⁶ Z dôvodu poskytnutia širšieho kontextu; každá štátna príslušnosť môže byť zaradená do top piatich. Pozri Eurostat: Rozhodnutia prvého stupňa o žiadostiach podľa občianstva, veku a pohlavia, Celkové údaje za rok (zaokrúhlené) [migr_asycdfsta]; Celkové kladné rozhodnutia vrátane statusu utečenca a doplnkovej ochrany sú zaokrúhlené na jednotku 5.

Rusko	97	33	0	0	7	0	7	0	0	0	0	
Celkový počet	819	182	124	43	25	42	25	51	14	27	16	

Zdroj: ODaZS MÚ MV SR

Tabuľka 1.2.9: Celkový počet žiadostí o povolenie na pobyt (všetky povolenia na pobyt) krajín s bezvízovým stykom ²⁷

Ukazovateľ	Sledované obdobie (2007-2017)											Dodatočné informácie (napr.zdroj(e) dát, objasnenie trendov a počty týkajúce sa daného ukazovateľa)
	2007	2008	*2009	*2010	2011	2012	2013	*2014	2015	2016	*2017	
Celkový počet žiadostí o povolenie na pobyt (všetky povolenia na pobyt) krajín s bezvízovým stykom												
FYROM - Macedónsko	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	
Čierna Hora	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	
Srbsko	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	
Albánsko	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	
Bosna a Hercegovina	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	
Moldavsko	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	
Gruzínsko	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	
Ukrajina	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	
Celkový počet	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	
Celkový počet žiadostí o povolenie na pobyt (všetky povolenia na pobyt)²⁸	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	

²⁷ Informácie, ktoré sa majú poskytnúť vložením vnútroštátnych údajov zhromaždených príslušnými orgánmi. Pozri tiež Eurostat - Počet prvých povolení na pobyt vydaných z dôvodu EU-28, 2008-2016 [migr_resfirst]

²⁸ Podiel z celkového počtu žiadostí o povolenie na pobyt je vypočítaný z celkového počtu všetkých štátnych príslušností.

Tabuľka 1.2.10: Celkový počet prípadov falšovania a pozmeňovania identifikačných dokladov z krajín s bezvízovým stykom ²⁹

Ukazovateľ	Sledované obdobie (2007-2017) <i>Za roky 2007-2011 nie je možné poskytnúť požadované údaje z dôvodu, že do roku 2012 nebol systematizovaný a cieľový zber dát až k osobe predkladateľa.</i>											Dodatočné informácie
	2007	2008	*2009	*2010	2011	2012	2013	*2014	2015	2016	*2017	
FYROM - Macedónsko	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	0	0	0	2	2	2	
Čierna Hora	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	0	0	0	0	0	0	
Srbsko	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	0	0	2	0	1	1	
Albánsko	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	2	1	1	0	2	1	
Bosna a Hercegovina	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	0	0	0	2	0	1	
Moldavsko	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	1	1	0	0	3	2	
Gruzínsko	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	1	4	0	1	0	0	
Ukrajina	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	65	63	74	173	119	54	
Celkový počet	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	69	69	77	178	127	61	
Celkový počet prípadov falšovania a pozmeňovania identifikačných dokladov ³⁰	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	186	151	114	235	166	83	

Zdroj: ÚHCP P PZ

²⁹ Informácie, ktoré majú byť poskytnuté vložení národných údajov, zhromažďujú príslušné orgány.

³⁰ Podiel z celkového počtu prípadov falšovania a pozmeňovania identifikačných dokladov je vypočítaný z celkového počtu všetkých štátnych príslušností.

Kapitola 2: Pozitívny vplyv vízovej liberalizácie s tretími krajinami na SR

Pozn: Odpovede na otázky v podkapitole 2.1 súvisia so štatistickými údajmi uvádzanými v podkapitole 2.2.

2.1 SITUÁCIA NA NÁRODNEJ ÚROVNI

O2.1. Aký dopad mala vízová liberalizácia na SR?

Vízová liberalizácia predovšetkým uľahčila podmienky vstupu a tým cestovanie občanov z dotknutých krajín na územie Slovenskej republiky. Prejavilo sa to najmä zvýšeným počtom cestujúcich cez pozemnú a vzdušnú hranicu, ako aj pridaním leteckých spojení (týka sa najmä občanov z krajín Východného partnerstva, nakoľko občania z krajín západného Balkánu cestujú alebo tranzitujú na územie SR zväčša cez vnútorné hranice).³¹

Vízová liberalizácia taktiež uľahčila nadväzovanie pracovných kontaktov, realizáciu krátkodobých študijných pobytov a posilnila osobné a rodinné väzby.

O2.1.1. Ak je to možné, posúďte dopad vízovej liberalizácie z odpovede na otázku 2.1. podľa nasledujúcich kategórií tretích krajín:

Západný Balkán - FYROM - Macedónsko, Čierna Hora, Srbsko, Albánsko, Bosna and Hercegovina

Informácie nie sú k dispozícii.

Východné partnerstvo - Moldavsko, Gruzínsko, Ukrajina

Liberalizácia vízového režimu SR vo vzťahu k Ukrajine mala pozitívny dopad na rozvoj politickej kultúrnej a hospodárskej spolupráce. V sledovanom období došlo k nárastu vedeckej a školskej spolupráce (pozri aj O2.2.5.), rozvoju aktivít MVO a rozšíreniu politického dialógu. Z pohľadu SR došlo k významnému nárastu vzájomnej obchodnej výmeny + 20%, pričom vývoz SR na Ukrajinu vzrástol o cca 30%. Došlo k nárastu železničného a autobusového spojenia a vytvorením pravidelnej leteckej linky Bratislava – Kyjev (na jeseň 2018 sa plánuje otvorenie leteckej linky Bratislava- Ľvov). Práve liberalizácia vízového režimu vytvára predpoklady na zamestnávanie vysoko kvalifikovaných ukrajinských pracovníkov v SR a rozvoju spolupráce v oblasti malého a stredného podnikania.³²

V otázke liberalizácie vízového režimu vo vzťahu ku Gruzínsku SR zaznamenala pozitívne trendy, ktoré však v porovnaní s Ukrajinou vzhľadom na veľkú vzdialenosť nie sú výrazné. Úspešne sa rozvíja politický dialóg, odovzdávanie skúseností SR z transformačného procesu a kultúrna spolupráca. Došlo k miernemu nárastu vzájomnej obchodnej výmeny +2% , pričom vývoz zo SR do Gruzínska je tradične vyšší ako dovoz. Bolo vytvorené priame letecké spojenie medzi Bratislavou a Tbilisi, ktoré by malo v budúcnosti prispieť k rozvoju cestovného ruchu medzi oboma krajinami.³³

O2.2. Vyhodnotila SR dopad vízovej liberalizácie ako pozitívny? Ak áno, prosím uveďte dôvody vášho pozitívneho hodnotenia a ako bolo dosiahnuté (napr. kto bol do hodnotenia zahrnutý a ako sa dospelo k záverom). Ak nie, vysvetlite prečo.

Slovenská republika nerealizovala špeciálne hodnotenie dopadu vízovej liberalizácie.

MZVaEZ SR celkovo vníma vízovú liberalizáciu ako pozitívny krok smerom k podpore reformných snáh v jednotlivých krajinách a potvrdenie záujmu členských krajín EÚ o vytvorenie bližšej spolupráce s týmito partnermi.³⁴

---

³¹ Zdroj: ÚHCP P PZ

³² Zdroj: MZVaEZ SR

³³ Zdroj: MZVaEZ SR

³⁴ Zdroj: MZVaEZ

O2.2.1. Zlepšila sa spolupráca SR s relevantnými tretími krajinami v oblasti migrácie od zavedenia vízovej liberalizácie?³⁵ Ak áno, prosíme o krátky popis a konkrétne príklady.

Spolupráca v oblasti readmisie s uvedenými krajinami nebola ovplyvnená dohodami o vízovej liberalizácii. S krajinami západného Balkánu, ako aj s Moldavskom a Gruzínskom sú readmisné dohody uplatňované veľmi sporadicky. V prípade Ukrajiny prebieha spolupráca dlhodobo na veľmi dobrej úrovni. SR nezaznamenala, že by počet neregulárnych migrantov z týchto krajín prichádzajúcich na územie SR bol ovplyvnený dohodami o vízovej liberalizácii.³⁶

O2.2.2. Identifikovala SR konkrétne ekonomické výhody?³⁷ Ak áno, prosím uveďte ich a opíšte každú z nich.

Liberalizáciu vízového režimu ako faktor vplývajúci na zahraničný obchod (ZO) či priame zahraničné investície SR (PZI) je potrebné vnímať ako súčasť celkového kontextu, v ktorom sa obe premenné vyvíjajú. V analýzach nie je možné abstrahovať od ostatných faktorov vplývajúcich na vývoj ZO a PZI (napr. celková vnútorná politická a bezpečnostná situácia štátu, vonkajšie geopolitické zmeny a okolnosti, pohyby kurzov národných mien voči hlavným svetovým rezervným menám a pod.). Z tohto dôvodu ani nie je možné určiť mieru, akou v celkovom kontexte na zmeny ZO a PZI vplývala liberalizácia vízového režimu.

Okrem uvedených skutočností je potrebné brať do úvahy, že s výnimkou Ukrajiny (a do istej miery Srbska) ide z pohľadu ZO o menej významných partnerov SR. Nižšia intenzita vzájomného obchodu, ako aj relatívna geografická vzdialenosť, spôsobujú pomerne vysokú kolísavosť vzájomného obchodu. Trendy teda nie sú jednoznačné. Vo všeobecnosti možno potvrdiť skôr pozitívny vývoj ZO SR s Ukrajinou, Srbskom, Moldavskom a Bosnou a Hercegovinou od rokov 2009, 2010, 2014, resp. 2017. Pri ostatných sledovaných krajinách bol trend nejednoznačný alebo skôr negatívny.

Pri niektorých partnerských krajinách (Ukrajina, Gruzínsko) ešte neuplynul dostatok času na vyvodenie všeobecných záverov o vývoji PZI (resp. potrebné údaje nie sú ešte k dispozícii, keďže vízový režim bol liberalizovaný v roku 2017, avšak údaje o PZI sú k dispozícii iba za rok 2016). Pri ostatných krajinách sú trendy nejednoznačné, alebo nie sú k dispozícii údaje z dôvodu ochrany údajov individuálnych firiem.³⁸

O2.2.3. Zaznamenala SR rast turizmu³⁹ zo strany príslušníkov tretích krajín v režime vízovej liberalizácie? Ak áno, prosíme o krátky opis a konkrétne príklady.

Pozn: Odpovede sú uvádzané v prepojení na údaje v Tabuľke 2.2.1.

Ako vyplýva z dostupných štatistických údajov uvedených v Tabuľke 2.2.1, z kvantitatívneho hľadiska sú najvýznamnejšie počty súvisiace s turizmom pre Ukrajinu a Srbsko.

Srbsko

Od roku 2009 mal počet návštevníkov/turistov prichádzajúcich zo Srbska na územie Slovenskej republiky rastúci charakter. Zatiaľ čo v roku 2013 presiahol 10 000 návštevníkov, v roku 2016 sa zvýšil výraznejšie a presiahol počet 20 000.

Ukrajina⁴⁰

Ukrajina, ako susediaca krajina so Slovenskou republikou sa dlhodobo umiestňuje v zozname TOP

---

³⁵ Napríklad v prípade návratov a readmisie.

³⁶ Zdroj: ÚHCP P PZ

³⁷ Napríklad nárast priamych investícií z príslušných tretích krajín do SR.

³⁸ Zdroj: MH SR

³⁹ Napríklad nárast počtu návštevníkov z tretích krajín, ktorí sa zdržiavajú v hoteloch a iných ubytovacích zariadeniach.

⁴⁰ Zdroj: Analýzy zdrojových trhov cestovného ruchu Slovenska – Ukrajina. Ministerstvo dopravy a výstavby SR, odbor vzťahov so zahraničnými trhmi (citované 29.10.2018)

10 krajín príjazdového cestovného ruchu na územie Slovenska. Pre SR ide o prioritný trh, ktorý sa vyznačuje nezanedbateľným trhovým potenciálom. Príjazdy návštevníkov z Ukrajiny na územie Slovenskej republiky v posledných rokoch vykazovali tendenciu rastu, okrem rokov 2008 - 2010, kedy vplyvom recesie väčšiny svetových ekonomík došlo k poklesu ich návštevnosti. Tento pokles bol kompenzovaný prudkými tempami medziročného rastu v rokoch 2011 a najmä 2013, kedy návštevnosť Slovenska obyvateľmi Ukrajiny dosiahla svoje historické maximum 79 988 hostí. V nasledujúcom roku 2014 došlo k 31 % poklesu návštevnosti aj v dôsledku štátneho prevratu a vojnového konfliktu medzi Ukrajinou a Ruskou federáciou, označovanom ako Krymská kríza. V roku 2015 pretrvával pokles návštevnosti z Ukrajiny a v porovnaní s predchádzajúcim rokom prišlo na územie Slovenskej republiky o 6,6 % menej hostí. V súčasnosti sa situácia na tomto trhu stabilizovala, zastavil sa pokles návštevnosti a v roku 2016 už bol zaznamenaný nárast návštevníkov o 2,4 %, keď sa na Slovensku ubytovalo 52 850 Ukrajincov.⁴¹ Vzhľadom na krátke časové obdobie od zavedenia vízovej liberalizácie s Ukrajinou a neexistenciu údajov za rok 2018, nie je možné hodnotiť jej dopad na cestovný ruch.

O2.2.4. Zaznamenala SR vplyv na pracovný trh od zavedenia vízovej liberalizácie? Ak áno, prosíme o krátky opis a konkrétne príklady vrátane základných informácií o prepojení medzi bezvízovým cestovaním a prístupom na pracovný trh v národných súvislostiach.

Pozn: Odpovede sú uvádzané v prepojení na údaje v Tabuľke 2.2.3.

Slovenská republika zaznamenala zvýšený záujem o zamestnanie zo strany osôb pôvodom zo západného Balkánu (hlavne štátnych príslušníkov Srbska), ktorý narastá nielen z dôvodov blízkosti krajín, ale aj príbuznosti jazykov.

Ako vyplýva z dostupných štatistík, mierny nárast celkového počtu prvých povolení na pobyt vydaných z dôvodov platenej činnosti pre štátnych príslušníkov krajín s bezvízovým stykom zaznamenala SR zo strany štátnych príslušníkov FYROM - Macedónska, ktorý má stúpajúcu tendenciu po zavedení vízovej liberalizácie. Nárast je vidieť aj v prípade Srbska, no najvýraznejší záujem je zaznamenaný zo strany štátnych príslušníkov Ukrajiny, a to v období dvoch rokov pred zavedením vízovej liberalizácie. Jedným z dôvodov môže byť ekonomický rast SR a tým stúpajúci dopyt po pracovnej sile.

Analýza celkového počtu prvých povolení na pobyt vydaných z dôvodov platenej činnosti pre štátnych príslušníkov sledovaných krajín Východného partnerstva a západného Balkánu v súvislosti so zavedením vízovej liberalizácie je nasledovná:

FYROM – Macedónsko

Najnižší celkový počet prvých povolení na pobyt vydaných z dôvodov platenej činnosti pre štátnych príslušníkov FYROM - Macedónska bol evidovaný v čase zavedenia vízovej liberalizácie a odvtedy má stúpajúcu tendenciu.

Čierna Hora

V celom sledovanom období v SR nebolo zaznamenané výrazné zvýšenie celkového počtu prvých povolení na pobyt vydaných z dôvodov platenej činnosti pre štátnych príslušníkov Čiernej Hory s výnimkou roku 2017, kedy sa ich počet viac ako stonásobil oproti roku 2016.

---

⁴¹ „Pri výkonoch ubytovacej štatistiky cestovného ruchu je však nutné uviesť, že nemajú 100 % vypovedaciu hodnotu, keďže množstvo ukrajinských návštevníkov prichádza na územie Slovenskej republiky individuálne za účelom návštevy rodinných príslušníkov, priateľov, príbuzných a známych (13,4 %), prípadne využívajú tzv. bezplatné ubytovanie (22,6 %), a tým ich pobyt na Slovensku nie je oficiálne evidovaný v rámci štatistických ukazovateľov ubytovacích zariadení cestovného ruchu podliehajúcich vykazovacej povinnosti. Zdroj: Analýzy zdrojových trhov cestovného ruchu Slovenska – Ukrajina. Ministerstvo dopravy a výstavby SR, odbor vzťahov so zahraničnými trhmi (citované 29.10.2018)

Srbsko

V čase zavedenia vízovej liberalizácie SR so Srbskom bol celkový počet prvých povolení na pobyt vydaných z dôvodov platenej činnosti pre štátnych príslušníkov Srbska viac než dvojnásobne nižší v porovnaní s rokom pred jej zavedením. Po zavedení vízovej liberalizácie bol sledovaný ukazovateľ premenlivý. Výraznejší nárast Slovenská republika zaznamenala od roku 2015, pričom tento trend sa najvýraznejšie prejavil v roku 2017, kedy dosiahol celkový počet prvých povolení na pobyt štátnych príslušníkov Srbska takmer dva a pol tisíc, čo je najviac spomedzi všetkých sledovaných krajín západného Balkánu i Východného partnerstva.

Albánsko, Moldavsko a Gruzínsko

Slovenská republika nezaznamenala v súvislosti s celkovým počtom prvých povolení na pobyt vydaných z dôvodov platenej činnosti pre štátnych príslušníkov Albánska, Moldavska a Gruzínska výraznejší nárast.

Bosna a Hercegovina

V súvislosti so štátnymi príslušníkmi Bosny a Hercegoviny SR eviduje najnižší celkový počet prvých povolení na pobyt vydaných z dôvodov platenej činnosti v čase zavedenia vízovej liberalizácie a naopak, najvyšší nárast v roku 2017.

Ukrajina

Slovenská republika zaznamenala v súvislosti s celkovým počtom prvých povolení na pobyt vydaných z dôvodov platenej činnosti pre štátnych príslušníkov Ukrajiny najvýraznejší nárast v čase zavedenia vízovej liberalizácie, ktorý mal stúpajúcu tendenciu už dva roky pred vízovou liberalizáciou.

O2.2.5. Zaznamenala SR rast v počte študentov prichádzajúcich z tretích krajín od zavedenia vízovej liberalizácie? Ak áno, prosíme o krátky opis a konkrétne príklady.

Pozn: Odpovede sú uvádzané v prepojení na údaje v Tabuľke 2.2.4.

Ako vyplýva z dostupných štatistík, po zavedení vízovej liberalizácie Slovenská republika zaznamenala výraznejší nárast v počte študentov zo Srbska v rokoch 2016 a 2017. V celom sledovanom období, najvýraznejšie však dva roky pred zavedením vízovej liberalizácie, sa prejavila stúpajúca tendencia v prípade študentov prichádzajúcich z Ukrajiny, ktorí spomedzi všetkých cieľových krajín z hľadiska sledovaného ukazovateľa dosiahli najvyššie počty.

Počet zahraničných študentov prijatých SR je limitovaný kvótami poskytovania vládnych štipendií SR, štipendií poskytovaných v rámci Národného štipendijného programu SR, ako aj kvótami stanovenými v rámci bilaterálnych dohôd o spolupráci v oblasti vzdelávania (Moldavsko, Čierna hora, Srbsko a Ukrajina). V rámci Národného štipendijného programu SR zaznamenala dva roky pred zavedením vízovej liberalizácie zvýšený záujem o štipendiá u žiadateľov ukrajinského pôvodu, čo sa premietlo aj v počtoch im udelených štipendií v rámci stanovenej celkovej kvóty štipendií. V tejto súvislosti nie je možné jednoznačne vyhodnotiť, či bol zvýšený záujem o štipendiá SR študentmi z Ukrajiny zapríčinený konfliktom na Ukrajine alebo vízovou liberalizáciou.⁴²

O2.2.6. Zaznamenala SR nárast podnikania vrátane samostatne zárobkovo činných osôb z tretích krajín od zavedenia vízovej liberalizácie? Ak áno, prosíme o krátky opis a konkrétne príklady vrátane základných informácií o prístupe k samostatnej zárobkovej činnosti v režime vízovej liberalizácie v národných súvislostiach.

Pozn: Odpovede sú uvádzané v prepojení na údaje v Tabuľke 2.2.5.

SR eviduje zvýšený záujem o podnikanie vrátane samostatne zárobkovo činných osôb u štátnych

---

⁴² Zdroj: ÚHCP P PZ, MŠVVaŠ SR

príslušníkov FYROM - Macedónska a Srbska, ktoré si držali z hľadiska zaznamenaných počtov veľmi podobné hodnoty. Spomedzi sledovaných krajín však dominuje Ukrajina, ktorá dosiahla v čase zavedenia vízovej liberalizácie so SR v porovnaní so spomínanými krajinami západného Balkánu až 15 – násobne vyšší záujem o podnikanie vrátane samostatne zárobkovo činných osôb.

Slovenská republika v prípade prístupu k podnikaniu vrátane samostatne zárobkovo činných osôb postupuje v zmysle platnej legislatívy a v rámci uplatňovania štandardných podmienok vo všeobecnosti neuprednostňuje vybraných štátnych príslušníkov tretích krajín vo vzťahu k iným štátnym príslušnostiam.⁴³

O2.2.7. Zaznamenala SR nárast v obchodnom styku s tretími krajinami od zavedenia vízovej liberalizácie? Ak áno, prosíme o krátky opis a konkrétne príklady (napríklad v ktorých sektoroch/ ktorý typ tovarov a služieb)?

Vychádzajúc zo štatistík zahraničného obchodu v prípade krajín západného Balkánu, Slovenská republika evidovala nárast dovozu tovarov a služieb po zavedení vízovej liberalizácie so Srbskom s výnimkou roku 2015, kedy bol dosiahnutý 5% pokles oproti predchádzajúcemu roku. Postupný nárast dovozu z krajín Východného partnerstva do SR bol zaznamenaný po zavedení vízovej liberalizácie s Moldavskom.

Z hľadiska exportu tovarov a služieb zo SR do krajín západného Balkánu a Východného partnerstva bol nárast veľmi premenlivý. Spomedzi krajín Východného partnerstva ho SR významnejšie zaznamenala po zavedení vízovej liberalizácie s Moldavskom, v menšej miere s Ukrajinou a v prípade krajín západného Balkánu u FYROM - Macedónska.⁴⁴

O2.2.8. Aké ďalšie výhody (alebo pozitívny vplyv) zaznamenala SR vo vzťahu k vízovej liberalizácii, ktoré ešte neboli zachytené v predchádzajúcich otázkach?⁴⁵

Nevzťahuje sa pre SR.

---

⁴³ Zdroj: ÚHCP P PZ

⁴⁴ Zdroj: MH SR

⁴⁵ Napríklad dohody s tretími krajinami ohľadne výmeny študentov, vedcov, sociálne výhody (sociálna pomoc, sociálna nadácia a spolupráca).

2.2 ŠTATISTIKY

Poznámky pre všetky tabuľky:

* Dohoda o zrušení vízovej povinnosti – FYROM - Macedónsko, Čierna Hora a Srbsko (19.12.2009), Albánsko, Bosna a Hercegovina (15.12.2010), Moldavsko (28. 4. 2014), Gruzínsko (28. 3.2017) Ukrajina (11. 6. 2017).

Zelené pole v tabuľkách označuje rok Dohody.

V tabuľkách sú uvedené všetky dostupné dáta alebo najmenej dva roky pred a po dátume dohody o zrušení vízovej povinnosti.

Tabuľka 2.2.1: Celkový počet návštevníkov ubytovaných v hoteloch alebo v iných ubytovacích zariadeniach z krajín s bezvízovým stykom.⁴⁶

Ukazovateľ	Sledované obdobie (2007-2017)											
Celkový počet návštevníkov ubytovaných v hoteloch alebo v iných ubytovacích zariadeniach z krajín s bezvízovým stykom	2007	2008	*2009	*2010	2011	2012	2013	*2014	2015	2016	*2017	Dodatočné informácie (napr.zdroj(e) dát, objasnenie trendov a počty týkajúce sa daného ukazovateľa)
FYROM - Macedónsko	301	523	810	908	813	1925	2471	2728	2778	3451	3395	
Čierna Hora	6 584	219	112	300	372	511	583	435	612	466	633	
Srbsko		4 647	3 301	4 891	7 972	9 738	10 880	11 156	13 261	20 371	23 931	

⁴⁶ Informácie, ktoré majú byť poskytnuté vložím národných údajov, zhromažďujú príslušné orgány.

Albánsko	659	699	228	240	380	410	443	3624	1562	2000	1270	
Bosna a Hercegovina	1657	1404	1281	989	1390	1606	3891	1809	1743	2025	2475	
Moldavsko	673	264	512	440	381	485	654	806	918	1533	1499	
Gruzínsko	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	
Ukrajina	34 612	28 858	20 618	21 659	35 616	39 458	79 988	55 185	51 591	52 850	53 024	
Celkový počet	44 486	36614	26862	29427	46924	54133	98910	75743	72465	82696	86227	
Celkový počet návštevníkov ubytovaných v hoteloch alebo v iných ubytovacích zariadeniach ⁴⁷	1 684 526	1 766 529	1 298 075	1 326 639	1 460 361	1 527 500	1 669 948	1 475 017	1 721 193	2 027 009	2 162 384	Údaje o všetkých návštevníkov obsahujú iba všetkých zahraničných návštevníkov (t.j. nie občanov SR).

Zdroj: Štatistický úrad SR

⁴⁷ Podiel z celkového počtu návštevníkov ubytovaných v hoteloch a iných ubytovacích zariadeniach je vypočítaný z celkového počtu všetkých štátnych príslušností.

Tabuľka 2.2.2: Celkový počet žiadostí o prvé povolenie na pobyt prijatých od štátnych príslušníkov z krajín s bezvízovým stykom⁴⁸

Ukazovateľ	Sledované obdobie (2007-2017) SR takéto štatistiky nemá k dispozícii. Dostupné sú len údaje o udelených prvých pobytoch, ako sú uvedené v tabuľke 2.2.3, 2.2.4 a 2.2.5.											
Celkový počet žiadostí o povolenie na prvý pobyt prijatých od štátnych príslušníkov z krajín s bezvízovým stykom	2007	2008	*2009	*2010	2011	2012	2013	*2014	2015	2016	*2017	Dodatočné informácie (napr.zdroj(e) dát, objasnenie trendov a počty týkajúce sa daného ukazovateľa)
FYROM - Macedónsko	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	
Čierna Hora	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	
Srbsko	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	
Albánsko	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	
Bosna a Hercegovina	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	
Moldavsko	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	
Gruzínsko	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	
Ukrajina	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	
Celkový počet	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	
Celkový počet žiadostí o povolenie na prvý pobyt ⁴⁹	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	

⁴⁸ Informácie, ktoré majú byť poskytnuté vložím národných údajov, zhromažďujú príslušné orgány.

⁴⁹ Podiel z celkového počtu žiadostí o povolenie na prvý pobyt je vypočítaný z celkového počtu všetkých štátnych príslušností.

Tabuľka 2.2.3: Celkový počet prvých povolení na pobyt vydaných na účel platenej činnosti (zamestnania) pre štátnych príslušníkov krajín s bezvízovým stykom⁵⁰

Ukazovateľ	Sledované obdobie (2007-2017)											
Celkový počet	2007	2008	*2009	*2010	2011	2012	2013	*2014	2015	2016	*2017	Dodatočné informácie
FYROM - Macedónsko	40	40	29	38	48	45	52	67	70	86	126	
Čierna Hora	1	2	1	0	1	1	5	6	4	5	16	
Srbsko	44	160	69	62	109	167	129	142	300	481	2484	
Albánsko	0	0	1	1	3	2	2	4	2	4	8	
Bosna a Hercegovina	26	14	16	2	5	28	26	13	28	23	106	
Moldavsko	11	35	1	0	0	1	1	4	8	4	17	
Gruzínsko	3	10	10	4	7	6	0	2	6	5	11	
Ukrajina	420	1051	834	480	290	399	437	542	1 335	1 241	2 157	
Celkový počet	545	1 312	961	587	463	649	652	780	1 753	1 849	4 925	
Celkový počet prvých povolení na pobyt vydaných na účel platenej činnosti (zamestnania)⁵¹	NI	3 984	2 302	1 776	1 321	1 719	1 624	1741	3 142	3 590	7 421	

Zdroj: roky 2008 až 2017 – Eurostat, rok 2007 – ÚHCP P PZ

⁵⁰ Pozri Eurostat: Počet prvých povolení na pobyt vydaných na základe EU-28, 2008-2016 [migr_resfirst]

⁵¹ Podiel z celkového počtu prvých povolení na pobyt vydaných na účel platenej činnosti (zamestnania) je vypočítaný z celkového počtu všetkých štátnych príslušností.

Tabuľka 2.2.4: Celkový počet prvých povolení na pobyt vydaných na účel štúdia pre štátnych príslušníkov krajín s bezvízovým stykom⁵²

Ukazovateľ	Sledované obdobie (2007-2017)											
Celkový počet povolení na pobyt vydaných na účel štúdia pre štátnych príslušníkov krajín s bezvízovým stykom	2007	2008	*2009	*2010	2011	2012	2013	*2014	2015	2016	*2017	Dodatočné informácie (napr.zdroj(e) dát, objasnenie trendov a počty týkajúce sa daného ukazovateľa)
FYROM - Macedónsko	1	3	0	10	14	6	13	6	16	5	7	
Čierna Hora	0	1	0	0	0	3	0	2	3	1	3	
Srbsko	42	14	11	5	12	11	71	65	89	109	81	
Albánsko	1	0	0	1	4	3	3	3	3	3	4	
Bosna a Hercegovina	0	0	1	0	6	2	3	4	7	1	6	
Moldavsko	1	5	2	0	4	1	0	7	7	10	5	
Gruzínsko	2	2	6	12	11	9	6	4	9	12	11	
Ukrajina	6	32	30	29	43	89	159	339	639	777	1064	
Celkový počet	53	57	50	57	94	124	255	430	773	918	1181	
Celkový počet povolení na pobyt vydaných na účel štúdia ⁵³	NI	449	334	353	403	562	829	1082	1475	1723	1989	

Zdroj: roky 2008 až 2017 – Eurostat, rok 2007 ÚHCP P PZ

⁵² Pozri Eurostat: Počet prvých povolení na pobyt vydaných na základe EU-28, 2008-2016 [migr_resfirst]

⁵³ Podiel z celkového počtu povolení na pobyt vydaných na účel štúdia je vypočítaný z celkového počtu všetkých štátnych príslušností.

Tabuľka 2.2.5: Celkový počet prvých povolení na pobyt vydaných na účel podnikania (vrátane samostatne zárobkovo činných osôb) z krajín s bezvízovým stykom⁵⁴

Ukazovateľ	Sledované obdobie (2007-2017)											Dodatočné informácie
Celkový počet	2007	2008	*2009	*2010	2011	2012	2013	*2014	2015	2016	*2017	
FYROM - Macedónsko	14	3	8	20	16	19	21	36	44	51	63	
Čierna Hora	6	1	0	0	0	0	0	3	2	1	2	
Srbsko	1	4	13	7	12	14	8	26	34	40	57	
Albánsko	0	0	1	0	1	0	0	1	0	2	6	
Bosna a Hercegovina	3	0	0	1	1	1	4	2	7	4	6	
Moldavsko	2	2	1	0	0	1	1	2	0	0	3	
Gruzínsko	0	0	0	0	2	0	0	1	3	3	1	
Ukrajina	97	113	446	265	128	213	197	351	855	647	907	
Celkový počet	123	123	469	293	160	248	231	422	945	748	1 045	
Podiel	15,26	15,91	44,67	41,27	41,13	47,33	64,53	51,34	57,34	43,24	50,88	
Celkový počet prvých povo. na pob. na účel podnikania vrátane SZČO⁵⁵	806	773	1 050	710	389	524	358	822	1 648	1 730	2 054	

Zdroj: ÚHCP P PZ

⁵⁴ Informácie, ktoré majú byť poskytnuté vložением národných údajov, zhromažďujú príslušné orgány.

⁵⁵ Podiel z celkového počtu prvých povolení na pobyt na účel podnikania (vrátane samostatne zárobkovo činných osôb) je vypočítaný z celkového počtu všetkých štátnych príslušností.

Kapitola 3: Výzvy a problémy v SR spojené s vízovou liberalizáciou s tretími krajinami

Pozn: Odpovede na otázky v podkapitole 3.1 súvisia so štatistickými údajmi uvádzanými v podkapitole 3.2.

3.1 SITUÁCIA NA NÁRODNEJ ÚROVNI

O3.1. Čelila SR určitým výzvam (ak vôbec) po zavedení vízovej liberalizácie?

Slovenská republika nečelila výraznejším výzvam, ktoré by boli spojené primárne alebo len s vízovou liberalizáciou. Analýzu situácie a výziev v jednotlivých oblastiach, ktoré sú predmetom tejto štúdie a ich mieru prepojenia na vízovú liberalizáciu uvádzame nižšie.

O3.1.1. Ak je to možné, prosím uveďte odpovede na otázku 3.1. podľa nasledujúcich kategórií tretích krajín:

Západný Balkán - FYROM - Macedónsko, Čierna Hora, Srbsko, Albánsko, Bosna and Hercegovina

V oblastiach ako odopretie vstupu na vonkajších hraniciach, rozhodnutiach o návrate a samotných návratoch (dobrovoľných alebo nútených) krajiny západného Balkánu vykazovali nulové alebo len minimálne, nevýrazné počty.

Východné partnerstvo - Moldavsko, Gruzínsko, Ukrajina

a) odopretý vstup na vonkajších hraniciach ŠP z krajín s bezvízovým stykom

V prípade Moldavska počty v období pred vízovou liberalizáciou mierne klesli a po zavedení vízovej liberalizácie mierne stúpili. Gruzínsko eviduje 2 roky pred vízovou liberalizáciou zanedbateľný nárast. Štátnym príslušníkom Ukrajiny bol odopretý vstup na vonkajších hraniciach 3 roky pred vízovou liberalizáciou vo zvýšenej miere a tento trend pokračoval aj v roku 2017.

b) rozhodnutia o návrate vydané ŠP z krajín s bezvízovým stykom

Zatiaľ čo Moldavsko zaznamenalo pred vízovou liberalizáciou klesajúci trend, po zavedení vízovej liberalizácie počty mierne stúpili. Gruzínsko vykazovalo v prípade tohto ukazovateľa premenlivý charakter. Najvýraznejší nárast zo všetkých sledovaných krajín bol zaznamenaný pred vízovou liberalizáciou v prípade Ukrajiny. Z kvantitatívneho hľadiska ide o počet do 2 000 rozhodnutí o návrate vydaných ŠP Ukrajiny.

c) dobrovoľné návraty (všetkých typov) ŠP krajín s bezvízovým stykom

Vzhľadom na to, že v SR boli dostupné iba údaje o asistovaných dobrovoľných návratoch, nie je možné poskytnúť analýzu za všetky typy dobrovoľných návratov. V prípade Moldavska a Gruzínska badať v sledovanom období klesajúcu tendenciu asistovaných dobrovoľných návratov. V roku 2017 sa kvantitatívne najvýraznejšie prejavila Ukrajina.

d) nútené návraty z krajín s bezvízovým stykom

Aj v tomto prípade sa počtom najvýraznejšie prejavila Ukrajina, aj keď už dva roky pred zavedením vízovej liberalizácie vykazovala klesajúcu tendenciu.

Z uvedenej analýzy vyplýva, že najvýraznejšie počty v uvedených oblastiach sa týkali ŠP Ukrajiny avšak išlo o obdobie pred zavedením vízovej liberalizácie alebo rok, v ktorom bola zavedená. Od zavedenia liberalizácie vízového režimu s Ukrajinou Slovenská republika však zaznamenala nárast počtu prechodov najmä na pozemnej vonkajšej hranici zo strany ukrajinských občanov (pozri Tabuľku 1.2.1) Výzvou pre SR je zvládnutie tohto nárastu cestujúcich na hraničných priechodoch. Tejto výzve SR čelí najmä zavádzaním moderných (inteligentných) prvkov do procesu hraničnej

kontroly. K urýchleniu kontrol by mali tiež prispieť celoeurópsky pripravované systémy vstup/výstup (tzv. EES) a ETIAS.⁵⁶

O3.1.2. Narástlo v SR nelegálne zamestnávanie od zavedenia vízovej liberalizácie? Ak áno, situáciu krátko popíšte a uveďte aj konkrétne príklady.

Pozn: Odpovede sú uvádzané v prepojení na údaje v Tabuľke 3.2.5.

V nadväznosti na štatistické údaje uvedené v Tabuľke 3.2.5 je možné konštatovať, že SR sa stretla s nárastom nelegálneho zamestnávania až od roku 2016 a to najmä v súvislosti so štátnymi príslušníkmi Srbska, Ukrajiny, Bosny a Hercegoviny a FYROM - Macedónska. Tento nárast nenadväzuje priamo na zavedenie vízovej liberalizácie v tej ktorej krajine. Celkovo bol však najvýraznejší nárast zaznamenaný v roku 2017, kedy dosiahol u všetkých spomínaných krajinách najvyššie hodnoty, pričom najviac dominovalo Srbsko (5 a pol-násobný nárast oproti roku 2016) a po ňom Ukrajina (takmer 6-násobný nárast oproti roku 2016).

Uvedené dokazujú aj údaje a informácie poskytnuté ÚHCP P PZ týkajúce sa kontrolnej činnosti na úseku pobytovej agendy. ÚHCP P PZ eviduje nárast najmä u štátnych príslušníkov Ukrajiny a Srbska, ktorí boli riešení pre porušovanie pobytových podmienok a zároveň boli zaznamenané činnosti majúce znaky nelegálnej práce alebo boli riešení pre nelegálnu prácu. Vykonávanie a podozrenie z vykonávania nelegálnej práce v roku 2017 SR eviduje v 699 prípadoch neoprávneného pobytu po oprávnenom vstupe do schengenu (244,3 % nárast oproti roku 2016). Najväčší podiel tvorili spolu Ukrajinci (504) a Srbi (154). Nelegálna práca bola zisťovaná najmä v oblasti stavebníctva a výroby – pomocné stavebné práce (najmä Ukrajina) a v podnikoch vyrábajúcich elektronické komponenty alebo súčiastky do motorových vozidiel (najmä Ukrajina a Srbsko). Okrem uvedených prípadov bola nelegálna práca zaznamenaná aj v iných odvetviach, napr. predaj tovaru, ubytovacie a stravovacie služby alebo administratívne a podporné služby (bližšie pozri Tabuľku 3.2.5).

Nelegálne zamestnávanie na území SR súvisí so vznikom veľkého množstva agentúr, sídliačich v tretích krajinách, ktoré sprostredkujú prácu na území SR a častokrát obchádzajú platné právne predpisy upravujúce vstup a pobyt štátnych príslušníkov tretích krajín.⁵⁷

O3.1.3. Narástol v SR počet prevádzaných osôb a/alebo obetí obchodovania s ľuďmi z krajín s bezvízovým stykom od zavedenia vízovej liberalizácie? Ak áno, prosíme o krátky opis a špecifické príklady.

Pozn: Odpovede sú uvádzané v prepojení na údaje v Tabuľkách 3.2.6. a 3.2.7.

Ako vyplýva z dostupných štatistických údajov, po zavedení vízovej liberalizácie so sledovanými krajinami západného Balkánu a Východného partnerstva sa Slovenská republika nestretla s nárastom obetí obchodovania s ľuďmi z krajín s bezvízovým stykom.

Na oblasť trestnej činnosti prevádzačstva v podmienkach Slovenskej republiky nemala vízová liberalizácia vybraných štátov taktiež takmer žiaden vplyv, čo je zreteľné aj v štatistických ukazovateľoch prevádzačstva. Najvýraznejší vplyv na uvedenú problematiku SR zaznamenala v súvislosti s nestabilnou politickou situáciou v krajinách pôvodu a so smerom migračných trás, ktorý sa mení súčasne s prijatými bezpečnostnými opatreniami v krajinách ležiacich na migračnej trase.⁵⁸

O3.1.4. Narástol v SR počet identifikovaných sprostredkovateľov neoprávneného vstupu, tranzitu a pobytu od zavedenia vízovej liberalizácie? Ak áno, krátko popíšte a uveďte konkrétne príklady.

Pozn: Odpovede sú uvádzané v prepojení na údaje v Tabuľke 3.2.8.

---

⁵⁶ Zdroj: ÚHCP P PZ

⁵⁷ Zdroje: MPSVaR SR, ÚHCP P PZ a MZVaEZ SR

⁵⁸ Zdroj: ÚHCP P PZ

Ako vyplýva z dostupných štatistík, v podmienkach Slovenskej republiky nebola zaznamenaná žiadna výrazná zmena ani nárast počtu identifikovaných prevádzачov (sprostredkovateľov neoprávneného vstupu, tranzitu a pobytu) v súvislosti s vízovou liberalizáciou vybraných štátov. Skladba štátnej príslušnosti prevádzачov (v prípadoch vyšetrovaných orgánmi SR) sa mení súčasne so zmenou migračnej trasy, na ktorej sú služby prevádzачov poskytované a tiež závisí od krajiny pôvodu nelegálnej migrácie.⁵⁹

O3.1.5 Narástol v SR počet štátnych príslušníkov z krajín s bezvízovým režimom, ktorí sa na území SR nachádzajú nelegálne od zavedenia vízovej liberalizácie? Ak áno, prosíme popíšte a uveďte konkrétne príklady.

Pozn: Odpovede sú uvádzané v prepojení na údaje v Tabuľke 3.2.9.

V prípade krajín západného Balkánu, SR zaznamenala mierny, kontinuálny nárast nelegálne sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov FYROM - Macedónska. Výrazný nárast bol zaznamenaný v rokoch 2016 a 2017 v prípade štátnych príslušníkov Srbska, ktorý má súvis aj s porušovaním bezvízovej dohody a vykonávaním nelegálnej práce na území SR. Spomedzi všetkých sledovaných krajín Východného partnerstva je štatisticky najmarkantnejší nárast sledovaného ukazovateľa v prípade štátnych príslušníkov Ukrajiny v čase zavedenia vízovej liberalizácie, pričom sa stúpajúca tendencia začala prejavovať už od roku 2012. Štátni príslušníci Ukrajiny sú dlhodobo najpočetnejšou štátnou príslušnosťou, ktorá sa podieľa na nelegálnej migrácii na území SR. V roku 2017, kedy bola v SR zavedená vízová liberalizácia, bol zaznamenaný výrazný početný nárast a ich podiel na celkovej nelegálnej migrácii dosiahol až 66 %. Štátni príslušníci Ukrajiny vstupujú na územie SR legálne, resp. pseudolegálne. Ide o transformáciu legálnej migrácie na nelegálnu v dôsledku nárastu legálnej migrácie a následného porušovania pobytových podmienok, resp. v dôsledku využívania slabých miest v zákonoch SR pri zabezpečovaní vstupu a pobytu, a to najmä vo vzťahu k stanovenej dĺžke pobytu. Vzhľadom na vízovú liberalizáciu a aktuálne podmienky na slovenskom trhu práce je predpoklad, že sa ich počet bude i naďalej zvyšovať.

O3.1.6. Narástol v SR od zavedenia bezvízového režimu počet osôb, ktoré prekročili povolenú dobu pobytu? Ak áno, prosíme popíšte a uveďte konkrétne príklady.

Pozn: Odpovede sú uvádzané v prepojení na údaje v Tabuľke 3.2.10.

Ako vyplýva zo štatistických údajov uvedených v tabuľke 3.2.10 (údaje sú k dispozícii až od roku 2013), Slovenská republika zaevidovala nárast prekročení povolenej dĺžky pobytu u osôb štátnej príslušnosti Bosny a Hercegoviny. Po zavedení vízovej liberalizácie bol zaznamenaný nárast prekročení povolenej dĺžky pobytu u štátnych príslušníkov Moldavska.

Početne najvýznamnejšie nárasty v rámci spomínaného ukazovateľa sa však vyskytujú najmä v súvislosti so štátnymi príslušníkmi Ukrajiny a Srbska. Bližšiu analýzu uvádzame nižšie.

Osoby, ktoré prekročili povolenú dobu pobytu a boli zistené vo vnútrozemí

Štátni príslušníci Ukrajiny, ktorí prekročili povolenú dobu pobytu a boli zistení vo vnútrozemí, majú vzhľadom k ich počtu, zastúpenie v takmer všetkých dôvodoch porušenia pobytových podmienok. Najčastejším dôvodom, ktorým porušovali pobytové podmienky, bolo prekročenie doby pobytu určenej vo víze alebo zneužitie schengenského víza, často v kombinácii s podozrením z nelegálnej práce. Od vstupu bezvízovej dohody do platnosti, ktorá oprávňuje štátnych príslušníkov Ukrajiny vstúpiť na územie Schengenu bez víz, pokiaľ disponujú biometrickým pasom, SR nezaevidovala vysoký nárast ich zadržaní vo vnútrozemí v súvislosti s prekročením doby pobytu určenej bezvízovou dohodou. Celkovo bolo zaevidovaných 8 prípadov, ktoré boli zisťované vo väčšej miere na hraničnom prechode pri výstupe zo SR. V súvislosti s bezvízovou dohodou, ktorá poskytuje Ukrajine určité výhody, je zaznamenaný logický pokles podaní žiadostí o udelenie víza (- 58,2 % v

---

⁵⁹ Zdroj: ÚHCP P PZ

porovnaní s rokom 2016; - 64,5 % v porovnaní s rokom 2015). Nakoľko však nenastal pokles, ale nárast počtu štátnych príslušníkov Ukrajiny vstupujúcich na územie SR cez hraničné prechody na vonkajších hraniciach (+25,2 % v porovnaní s rokom 2016; +64,3 % v porovnaní s rokom 2015), je vysoký predpoklad, že bude rásť počet štátnych príslušníkov Ukrajiny, ktorí sa budú zdržiavať na území SR, resp. Schengenu po dobe určenej bezvízovou dohodou. Taktiež nie je vylúčené na základe skúseností z minulosti, že v prípade predĺženia si doby pobytu určeného bezvízovou dohodou, si budú obstarávať odtlačovanie falošných priechodových pečiatok, resp. si budú obstarávať doklady s inou identitou (napr. s priezviskom po manželke).

Druhú najpočetnejšiu skupinu tejto kategórie tvorili štátni príslušníci Srbska, u ktorých SR eviduje oproti roku 2016 nárast o viac než 90%. Tento stav je dôsledkom početného príchodu srbských občanov na územie SR od roku 2016, ktorí majú záujem vykonávať v SR zárobkovú činnosť. Ich neoprávnený pobyt súvisel predovšetkým s prekročením doby pobytu určenej bezvízovou dohodou a s konaním v rozpore s medzinárodnou zmluvou (vykonávaním nelegálnej práce).

Osoby, ktoré prekročili povolenú dobu pobytu a boli zistené na hraničnom priechode pri výstupe zo SR

V tejto kategórii neoprávneného pobytu, obdobne ako v predchádzajúcich rokoch, dominujú štátni príslušníci Ukrajiny s približne 95 % podielom. Z celkového počtu občanov Ukrajiny, ktorých neoprávnený pobyt bol zistený na hraničnom priechode pri výstupe, sa len časť dlhodobejšie zdržiavala na území SR. Väčšina len tranzitovala územím SR na ceste do domovskej krajiny. Na základe získaných výpovedí sa z ich celkového počtu takmer 66 % pred vstupom zdržiavalo na území Českej republiky, no české víza mala približne len pätina z nich. Ostatní mali maďarské a poľské víza. V súvislosti s uvedeným je potrebné poukázať na skutočnosť, že víza sú štátnymi príslušníkmi Ukrajiny zneužívané na iný účel, než na aký boli udelené (najčastejšie za účelom vykonávania zárobkovej činnosti). V tejto súvislosti, kedy cudzinci žiadajú o vízum v jednom ČŠ, keď väčšinu doby pobytu strávia v inom ČŠ bude potrebné riešiť na úrovni EÚ.⁶⁰

03.1.7. Vyskytli sa v SR znaky možného zneužitia bezvízového režimu?⁶¹

Vid' odpovede na otázky 3.1.2.; 3.1.5. a 3.1.6.

03.2. Čelila SR ako cieľová krajina administratívnej záťaži⁶² od zavedenia bezvízového režimu? Ak áno, prosíme o krátky opis a špecifické príklady.

Vzhľadom na nárast legálnych prekročení vonkajšej hranice došlo od zavedenia vízovej liberalizácie s Ukrajinou k zvýšenej administratívnej záťaži pri vykonávaní hraničných kontrol na hraničných priechodoch. Došlo k zvýšeniu odopretí vstupov a vydaných rozhodnutí o administratívnom vyhostení.

V súčasnej situácii, pri vysokom nápore na oddeleniach cudzineckej polície PZ (OCP PZ) kontinuálne rastie zaťaženosť policajtov aj v dôsledku nárastu legálnej migrácie. Pri náraste cudzincov s legálnym pobytom o 175 % (nárast u štátnych príslušníkov tretích krajín predstavoval 137 %), je rozhodovanie o pobyte len jednou parciálnou časťou v činnosti policajtov OCP PZ.⁶³

03.2.1. Ak je to možné, prosím uveďte inštitúcie, ktoré čelili administratívnej záťaži.

Oddelenia hraničnej kontroly PZ dislokované na hraničných priechodoch na vonkajšej pozemnej hranici s Ukrajinou a oddelenia cudzineckej polície PZ v súvislosti so zvýšeným nárastom riešenia pobytovej agendy.⁶⁴

---

⁶⁰ Zdroj: ÚHCP P PZ

⁶¹ Napríklad riešenie prípadov osôb vstupujúcich do krajiny legálne avšak neskôr sa stanú nelegálne zamestnanými osobami, ktoré zotrvávajú v krajine legálne, ale pracujú bez pracovného povolenia alebo žiadajú o azyl bez oprávnených dôvodov.

⁶² Napríklad významný nárast žiadostí o povolenie na pobyt, zvýšený počet žiadostí o povolenie na zamestnanie, časovo náročnejší postup hraničných kontrol z dôvodu chýbajúcich víz, atď.

⁶³ Zdroj: ÚHCP P PZ

⁶⁴ Zdroj: ÚHCP P PZ

O3.3. Čelila SR ako cieľová krajina bezpečnostnému riziku od zavedenia liberalizácie vízového režimu? Ak áno, prosíme popíšte a uveďte konkrétne príklady.

Údaje o bezpečnostnom riziku nie sú k dispozícii.

O3.3.1. Zvýšila liberalizácia vízového režimu bezpečnostné riziko v SR? Ak áno, prosíme o opíšte situáciu s uvedením dôvodov a konkrétnych príkladov.⁶⁵

U štátnych príslušníkov Srbska bol zaznamenaný zvýšený výskyt páchania priestupkov a trestných činov, najmä majetkového charakteru (krádeže, lúpeže, výtržníctvo, držanie omamných a psychotropných látok), čo zvyšuje riziko v oblasti vnútornej bezpečnosti SR. Podľa štatistiky kriminality bolo v roku 2017 trestne stíhaných 102 štátnych príslušníkov Srbska.⁶⁶

O3.3.2. Ak je to možné, uveďte, aké druhy deliktov⁶⁷ boli spáchané príslušníkmi tretích krajín v SR po zavedení bezvízového režimu?⁶⁸ Vyskytli sa významné rozdiely v porovnaní s obdobím pred zavedením bezvízového režimu?

SR pred zavedením vízovej liberalizácie s cieľovými krajinami západného Balkánu a Východného partnerstva nezaznamenala nárast páchania trestnej činnosti. V prípade Srbska sa mierne navýšili počty páchatelov zločinov proti majetku, avšak až šesť rokov po zavedení vízovej liberalizácie. V krátkej analýze a tabuľke nižšie uvádzame počty odsúdených štátnych príslušníkov z krajín z bezvízovým režimom⁶⁹ v členení podľa rokov a kategórie trestných činov⁷⁰. K dispozícii sú celkové počty štátnych príslušníkov predmetných krajín, t.j. aj tých, ktorí na území SR žijú, takže nie je možné uviesť len tých, ktorí SR navštívili v rámci krátkodobého pobytu do 90 dní (tak ako to požadovala špecifikácia štúdie).⁷¹

Štátni príslušníci pochádzajúci z krajín, ktoré sú predmetom štúdie sa v podmienkach SR dopustili v sledovanom období priestupkov alebo trestných činov uvedených v tabuľke nižšie.

Najvýraznejšie počty sa prejavili u štátnych príslušníkov Ukrajiny v prípadoch:

- nelegálneho obchodovania, ktoré nemalo súvis s drogovou trestnou činnosťou,
- zločinov súvisiacich s podvodom a falšovaním,
- zločinov proti verejnému poriadku a bezpečnosti.

Menej výrazne sa počty prejavili u štátnych príslušníkov Ukrajiny a Srbska v prípadoch:

- páchania ekonomických a finančných trestných činov,
- obchodovania s ľuďmi a prevádzania migrantov,

---

⁶⁵ Napríklad, či zaznamenala SR zvýšené riziko terorizmu vyplývajúce zo vstupu alebo pobytu príslušníkov daných tretích krajín.

⁶⁶ Zdroj: ÚHCP P PZ

⁶⁷ Použitý je preddefinovaný zoznam kategórií zo špecifikácie štúdie: kybernetický zločin; drogové delikty; hospodárske a finančné delikty; nelegálna imigrácia; nelegálne obchodovanie (mimo drogových deliktov); trestné činy proti majetku; trestné činy proti verejnému poriadku a bezpečnosti; delikty proti dôvere verejnosti (ako napríklad podvod, falšovanie, pozmeňovanie); delikty proti životu a zdraviu; sexuálne vykorisťovanie detí (vrátane detskej pornografie); sexuálne delikty proti dospelým osobám, činnosti súvisiace s terorizmom; obchodovanie s ľuďmi a prevádzka migrantov.

⁶⁸ To platí pre štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí v SR nežijú, ale navštívili ju v rámci krátkodobého pobytu do 90 dní.

⁶⁹ Legenda: UA – Ukrajina, AL-Albánsko, GE-Gruzínsko, MD-Moldavsko, RS-Srbsko, YU-Čierna Hora, BA-Bosna a Hercegovina. (Odsúdení občania so ŠP k Čiernej Hore sú zahrnutí pod skratkou YU (Juhoslávia) z dôvodu, že číselník MS SR do roku 2018 neobsahoval ŠP k Čiernej Hore.)

⁷⁰ Špecifikácia štúdie predefinovala zoznam jednotlivých trestných činov/priestupkov: kyberzločin, drogové trestné činy, ekonomické a finančné trestné činy, nelegálna migrácia, nelegálne obchodovanie (nesúvisiace s drogami), zločiny proti majetku, zločiny proti verejnému poriadku a bezpečnosti, zločiny ako podvody, falšovanie, zločiny spáchané na ľuďoch, sexuálne vykorisťovanie detí (vrátane detskej pornografie), sexuálne zločiny proti dospelým, aktivity súvisiace s terorizmom, obchodovanie s ľuďmi a prevádzanie migrantov.

⁷¹ Zdroj: MS SR

- zločinov proti majetku,
- zločinov páchaných na ľuďoch,
- zločinov súvisiacich s podvodom a falšovaním,
- zločinov proti verejnému poriadku a bezpečnosti.

Posledných dvoch menovaných kategórií zločinov sa na území SR dopúšťali aj štátni príslušníci Moldavska.

Tabuľka A: Počet odsúdených štátnych príslušníkov z bezvízových krajín v členení podľa roku a kategórie trestných činov

Kategória	ŠP	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
aktivity súvisiace s terorizmom	UA	1										
drogové trestné činy	AL					1						
	BA								1	1		
	RS					1		3	1	2		1
	UA	2			2	3					3	
	YU			1						1		
ekonomické a finančné trestné činy	AL		1									
	BA				1	1		1		1		
	GE		2									
	MD	1		2	4	1						
	MK	3	3	4	3		5	3	3	5	3	1
	RS					3				1	1	
	UA	7	7	4	13	6	3	3	2	4	3	4
	YU		1	1	2							
kyberzločin	UA				1							
nelegálne obchodovanie (nesúvisiace s drogami)	AL								1			
	BA		1					1		1		1
	MD	2	1		6		1	1				3
	RS									3	1	1
	UA	135	112	77	24	66	42	57	41	58	54	68
	YU							1				
obchodovanie s ľuďmi a prevádzanie migrantov	AL										3	
	GE	1		4								
	MD		1	1		1				3		2
	RS										3	
	UA	26	12		1	7	4	6	4	5	10	6
sexuálne zločiny proti dospelým	MD				3							
	MK		1									
	RS						1					1

	UA			3								
zločiny ako podvody, falšovanie	AL	1	2				1	2	2	1	4	1
	GE				1							
	MD	116	36	16	1		1				1	
	MK	1	4	2	5	3	3	3	5	5	5	
	RS								1	1		
	UA	161	7	21	5	9	5	18	46	99	65	37
	YU	2	3	1		1				1		
zločiny proti majetku	AL						1		2		1	
	BA					1	2			2		3
	GE	1	2	3	2			1				
	MD	1			4	1		1				
	MK		1	1		2		3		2		1
	RS					2		4	2	1	21	54
	UA	8	9	6	32	1	5	11	5	7	5	10
	YU	1	1	1	3	1				1		
zločiny proti verejnému poriadku a bezpečnosti	AL	1	1			1		1	1			2
	BA			3		1	1	1				
	GE		4	5	2	2	3			1		
	MD	32	27	21	6	6	9	6	1			
	MK	1	1	1	2				2	1	1	1
	RS					2	2	5	6	18	23	18
	UA	27	28	26	22	14	28	22	17	18	17	60
	YU	1	1		2		1	1				
zločiny spáchané na ľuďoch	AL					1	1					
	BA	1			2	1			1			1
	GE		1		1	3						1
	MD				6		2					
	RS					1	1		7	7	3	12
	UA	9	7	4	23	3	3	6	2	5	4	3
	YU	1	2	1	6			1		1		1

Zdroj: MS SR

O3.3.3. Ak je to možné, uveďte aká bola miera deliktov (konečných súdnych rozsudkov) spáchaných štátnymi príslušníkmi tretích krajín⁷² v SR po zavedení bezvízového režimu? Boli nejaké významné rozdiely v porovnaní s obdobím pred začatím bezvízového režimu?

Informácie nie sú k dispozícii.

⁷² Vid' nižšie

O3.4. Aká je úloha a vplyv sprostredkovateľov nelegálnej migrácie, ktorí poskytujú svoje služby príslušníkom tretích krajín so zákazom vstupu? Uvedte krátky popis a konkrétne príklady ilustrujúce situáciu v SR a jasne rozlíšte medzi ľuďmi, ktorí migrantom pomáhajú a ľuďmi, ktorí z pomoci migrantom profitujú.

Pozn: Odpovede sú uvádzané v prepojení na údaje v Tabuľkách 3.2.6, 3.2.7 a 3.2.8.

Podľa § 356 Trestného zákona⁷³ je trestné, ak osoba napomáha nelegálnym migrantom za odplatu (finančnú alebo materiálnu). V prípade, ak nie je dokázané profitovanie z takéhoto konania, nie je takýto čin považovaný za trestný. Podľa § 355 Trestného zákona je organizovanie nelegálnej migrácie považované za trestný čin prevádzachstvo, tzn. organizovanie nedovoleného prekročenia štátnej hranice SR, prechod cez územie SR alebo takéto konanie umožní a pomáha v ňom. Z uvedeného vyplýva, že prevoz cez územie SR je považovaný za trestný čin aj keď nie je dokázané profitovanie. To znamená, že poskytnutie humanitárnej pomoci bez profitu nie je trestným činom okrem samotného prevozu cez/na/z územia Slovenskej republiky.

Z dostupných štatistík vyplýva, že v SR sa celkový počet prevádzaných osôb z cieľových krajín západného Balkánu a Východného partnerstva mierne zvýšil dva roky pred zavedením vízovej liberalizácie s Ukrajinou. Celkový počet osôb, ktoré boli v sledovanom období predmetom obchodovania s ľuďmi z týchto krajín bol takmer nulový. Čo sa týka celkového počtu identifikovaných sprostredkovateľov neoprávneného vstupu, tranzitu a pobytu v SR, zo sledovaných krajín SR zaznamenala dva roky pred zavedením vízovej liberalizácie s Ukrajinou klesajúcu tendenciu.⁷⁴

O3.4.1. Ako ovplyvnili činnosti sprostredkovateľov nelegálnej migrácie SR?⁷⁵ Uvedte krátky popis a konkrétne príklady ilustrujúce situáciu v SR.

Po rekodifikácii Trestného zákona a Trestného poriadku v roku 2005, v rámci ktorej došlo k sprísneniu sadzieb za trestný čin prevádzachstva, bol zaznamenaný výraznejší pokles účasti slovenských prevádzachov na trestnom čine prevádzachstva. Vplyv aktivít prevádzachov na Slovenskú republiku nebol zaznamenaný.⁷⁶

O3.4.2. Ak je to možné, prosím uveďte a vysvetlite výzvy a riziká identifikované v SR súvisiace s činnosťami sprostredkovateľov nelegálnej migrácie pričom jasne rozlíšte medzi ľuďmi, ktorí migrantom pomáhajú a ľuďmi, ktorí z pomoci migrantom profitujú.

Medzi migračné riziká patrí najmä ťažšia odhaliteľnosť a vysoká sofistikovanosť aktivít prevádzachov aj v súvislosti s používaním moderných telekomunikačných prostriedkov, keď na koordináciu aktivít stačí vlastniť mobilné zariadenie s dostupnými komunikačnými aplikáciami (Viber, Whatsapp a pod.) a navigáciou.⁷⁷

O3.5. Aké ďalšie výzvy (alebo negatívny dopad) boli identifikované v SR vo vzťahu k vízovej liberalizácii, ktoré ešte neboli pokryté v predchádzajúcich otázkach?

Nevzťahuje sa na SR.

---

⁷³ Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov

⁷⁴ Zdroj: ÚHCP P PZ

⁷⁵ Napr. či viedla ich činnosť k nárastu nelegálneho prekročenia hraníc, posilneniu hraničných kontrol alebo podvodov s dokumentmi.

⁷⁶ Zdroj: ÚHCP P PZ

⁷⁷ Zdroj: ÚHCP P PZ

3.2 ŠTATISTIKY

Poznámky pre všetky tabuľky:

* Dohoda o zrušení vízovej povinnosti – FYROM - Macedónsko, Čierna Hora a Srbsko (19.12.2009), Albánsko, Bosna a Hercegovina (15.12.2010), Moldavsko (28. 4. 2014), Gruzínsko (28. 3.2017) Ukrajina (11. 6. 2017).

Zelené pole v tabuľkách označuje rok Dohody.

V tabuľkách sú uvedené všetky dostupné dáta alebo najmenej dva roky pred a po dátume dohody o zrušení vízovej povinnosti.

Tabuľka 3.2.1: Celkový počet štátnych príslušníkov z krajín s bezvízovým stykom, ktorým bol zamietnutý vstup na vonkajších hraniciach⁷⁸

Ukazovateľ	Sledované obdobie (2007-2017)											
Celkový počet štátnych príslušníkov z krajín s bezvízovým stykom, ktorým bol zamietnutý vstup na vonkajších hraniciach	2007	2008	*2009	*2010	2011	2012	2013	*2014	2015	2016	*2017	Dodatočné informácie (napr.zdroj(e) dát, objasnenie trendov a počty týkajúce sa daného ukazovateľa)
FYROM - Macedónsko	N/A	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15	
Čierna Hora	N/A	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Srbsko	N/A	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25	
Albánsko	N/A	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	
Bosna a Hercegovina	N/A	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	
Moldavsko	N/A	30	30	15	5	5	0	10	5	15	45	
Gruzínsko	N/A	0	5	0	5	0	5	0	5	5	5	

⁷⁸ Pozri Eurostat: Štátni príslušníci tretích krajín, ktorým bol zamietnutý vstup na vonkajších hraniciach – ročné údaje (zaokrúhlené) [migr_eiord]

Ukrajina	N/A	1435	750	790	550	530	395	410	440	705	925	
Celkový počet	N/A	1465	785	805	560	535	400	420	450	725	1030	
Celkový počet štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorým bol zamietnutý vstup na vonkajších hraniciach⁷⁹	N/A	1540	855	840	595	595	435	455	465	750	1085	

Zdroj: Eurostat 2008-2017

---

⁷⁹ Podiel z celkového počtu štátnych príslušníkov, ktorým bol zamietnutý vstup na vonkajších hraniciach je vypočítaný z celkového počtu všetkých štátnych príslušností.

Tauľka 3.2.2: Celkový počet rozhodnutí o návrate vydaných štátnym príslušníkom krajín s bezvízovým stykom ⁸⁰

Ukazovateľ	Sledované obdobie (2007-2017)											Dodatočné informácie (napr.zdroj(e) dát, objasnenie trendov a počty týkajúce sa daného ukazovateľa)
Celkový počet rozhodnutí o návrate vydaných štátnym príslušníkom krajín s bezvízovým stykom	2007	2008	*2009	*2010	2011	2012	2013	*2014	2015	2016	*2017	
FYROM - Macedónsko	N/A	0	5	5	10	5	10	10	20	20	15	
Čierna Hora	N/A	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	
Srbsko	N/A	10	15	15	10	10	0	30	25	90	215	
Albánsko	N/A	5	5	0	0	5	5	5	5	10	5	
Bosna a Hercegovina	N/A	0	0	0	0	5	0	5	5	5	15	
Moldavsko	N/A	320	180	145	65	60	50	5	15	25	30	
Gruzínsko	N/A	135	95	55	10	25	40	15	15	20	10	
Ukrajina	N/A	580	400	355	290	200	230	480	770	1160	1730	
Celkový počet	N/A	1050	700	575	385	310	350	550	855	1335	2020	
Celkový počet rozhodnutí o návrate vydaných štátnym príslušníkom tretích krajín ⁸¹	N/A	1655	1180	870	580	490	545	925	1575	1735	2375	

Zdroj: 2008-2017 Eurostat

⁸⁰ Pozri Eurostat: Štátni príslušníci tretích krajín, ktorým bol vydaný príkaz na odsun – ročné údaje (zaokrúhlené) [migr_eiord]

⁸¹ Podiel z celkového počtu štátnych príslušníkov, ktorým bol vydaný príkaz na odsun, je vypočítaný z celkového počtu všetkých štátnych príslušností.

Tabuľka 3.2.3: Celkový počet dobrovoľných návratov (všetkých typov) štátnych príslušníkov krajín s bezvízovým stykom ⁸²

Ukazovateľ	Sledované obdobie (2007-2017) údaje sú len za asistované dobrovoľné návraty realizované IOM, ostatné štatistiky za všetky typy dobrovoľných návratov nie sú k dispozícii											
Celkový počet	2007	2008	*2009	*2010	2011	2012	2013	*2014	2015	2016	*2017	Dodatočné informácie
FYROM - Macedónsko	0	0	N/I	0	0	0	0	0	0	0	0	
Čierna Hora	0	0	N/I	0	0	0	0	0	0	0	0	
Srbsko	4	1	4	0	4	1	0	1	0	0	4	
Albánsko	0	1	2	0	0	0	0	0	0	1	0	
Bosna a Hercegovina	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
Moldavsko	89	45	16	14	6	11	6	3	0	0	1	
Gruzínsko	2	1	11	25	5	1	2	3	1	0	1	
Ukrajina	0	1	5	12	26	2	7	10	0	9	9	
Celkový počet	95	49	39	51	41	15	15	17	1	10	15	
Celkový počet dobrovoľných návratov (všetkých typov) štátnych príslušníkov tretích krajín ⁸³	153	96	139	127	95	54	50	57	92	119	43	

Zdroj: 2007 – 2016: <http://avr.iom.sk/sk/o-programe-sp-9616/statistiky.html> (citované 29.10.2018); 2017: Výročná správa o migrácii a azyle v SR 2017

⁸² Informácie poskytnuté vložím vnútroštátnych údajov zhromaždených príslušnými orgánmi. Pozri tiež Eurostat: počet dobrovoľných a nútených návratov [migr_eirt_vol];

⁸³ Podiel z celkového počtu dobrovoľných návratov je vypočítaný z celkového počtu všetkých štátnych príslušností.

Tabuľka 3.2.4: Celkový počet nútených návratov podľa krajiny s bezvízovým stykom⁸⁴

Ukazovateľ	Sledované obdobie (2007-2017)											
Celkový počet nútených návratov podľa krajiny s bezvízovým stykom	2007	2008	*2009	*2010	2011	2012	2013	*2014	2015	2016	*2017	Dodatočné informácie (napr.zdroj(e) dát, objasnenie trendov a počty týkajúce sa daného ukazovateľa)
FYROM - Macedónsko	N/I	N/I	N/I	N/I	0	0	0	0	5	5	0	
Čierna Hora	N/I	N/I	N/I	N/I	0	0	0	0	0	0	0	
Srbsko	N/I	N/I	N/I	N/I	0	0	0	0	5	15	20	
Albánsko	N/I	N/I	N/I	N/I	0	0	0	0	0	5	0	
Bosna a Hercegovina	N/I	N/I	N/I	N/I	0	0	0	0	0	0	0	
Moldavsko	N/I	N/I	N/I	N/I	0	0	0	0	10	5	5	
Gruzínsko	N/I	N/I	N/I	N/I	0	0	0	10	15	15	5	
Ukrajina	N/I	N/I	N/I	N/I	0	0	0	100	165	145	110	
Celkový počet	N/I	N/I	N/I	N/I	0	0	0	110	200	190	140	
Celkový počet nútených návratov⁸⁵	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	275	560	315	355	

Zdroj: Eurostat

⁸⁴ Informácie, ktoré sa majú poskytnúť vložím vnútroštátnych údajov zhromaždených príslušnými orgánmi. Pozri tiež Eurostat: počet dobrovoľných a nútených návratov [migr_eirt_vol];

⁸⁵ Podiel z celkového počtu nútených návratov je vypočítaný z celkového počtu všetkých štátnych príslušností.

Tabuľka 3.2.5: Celkový počet nelegálne zamestnaných štátnych príslušníkov z krajín s bezvízovým stykom ⁸⁶

Ukazovateľ	Sledované obdobie (2007-2017)											
Celkový počet nelegálne zamestnaných štátnych príslušníkov z krajín s bezvízovým stykom	2007	2008	*2009	*2010	2011	2012	2013	*2014	2015	2016	*2017	Dodatočné informácie (napr.zdroj(e) dát, objasnenie trendov a počty týkajúce sa daného ukazovateľa)
FYROM - Macedónsko	0	0	0	0	0	0	1	2	0	5	38	Ubytovacie a stravovacie služby, Administratívne a podporné služby
Čierna Hora	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Srbsko	0	0	0	0	0	1	0	2	3	138	762	Priemyselná výroba, Administratívne a podporné služby, Činnosti v oblasti nehnuteľností, Veľkoobchod a maloobchod, Stavebníctvo
Albánsko	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	Priemyselná výroba, Ubytovacie a stravovacie služby
Bosna a Hercegovina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	57	Administratívne a podporné služby, Priemyselná výroba, Veľkoobchod a maloobchod, Činnosti v oblasti nehnuteľností
Moldavsko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	Veľkoobchod a maloobchod
Gruzínsko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
Ukrajina	41	9	12	0	5	0	0	1	2	47	276	Administratívne a podporné služby, Stavebníctvo, Veľkoobchod a maloobchod, Činnosti extrateritoriálnych organizácií a združení, Priemyselná výroba
Celkový počet	41	9	12	0	5	1	3	5	5	191	1134	Tabuľka obsahuje počty nelegálne zamestnávaných oprávnených aj neoprávnených sa zdržiavajúcich

⁸⁶ Informácie poskytnuté vložím vnútroštátnych údajov zhromaždených príslušnými orgánmi. Pozri tiež Eurostat: neoprávnené sa zdržiavajúci štátni príslušníci tretích krajín - ročné údaje (zaokrúhlené) [migr_eipre]

												štátnych príslušníkov tretích krajín (§ 2 zákona č. 82/2005 Z. z.)
Celkový počet nelegálne zamestnaných štátnych príslušníkov tretích krajín ⁸⁷	60	25	17	6	10	4	10	31	27	195	1147	

Zdroj: Národný inšpektorát práce

---

⁸⁷ Podiel z celkového počtu nelegálne zamestnaných štátnych príslušníkov tretích krajín je vypočítaný z celkového počtu všetkých štátnych príslušností.

Tabuľka 3.2.6: Celkový počet prevádzaných osôb z krajín s bezvízovým stykom (konečné súdne rozhodnutia)⁸⁸

Ukazovateľ	Sledované obdobie (2007-2017) <i>Tabuľka obsahuje údaje o počte odsúdených občanov daných krajín. Nie je možné dáta oddeliť na deň presne podľa zavedenia vízovej liberalizácie. Zároveň z dostupných dát nie je možné určiť, či sa jedná o občanov, ktorí prišli do SR v rámci bezvízového styku (t.j. na pobyt kratší ako 90 dní).</i>											Dodatočné informácie
	2007	2008	*2009	*2010	2011	2012	2013	*2014	2015	2016	*2017	
Celkový počet												
FYROM - Macedónsko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Čierna Hora	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Srbsko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	
Albánsko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	
Bosna a Hercegovina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Moldavsko	0	1	1	0	1	0	0	0	3	0	2	
Gruzínsko	1	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	
Ukrajina	26	12	0	1	7	2	6	4	5	7	5	
Celkový počet	27	13	5	1	8	2	6	4	8	13	7	
Celkový počet prevádzaných osôb z tretích (konečné súdne rozhodnutia)⁸⁹	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	

Zdroj: MS SR

⁸⁸ Informácie poskytnuté vložím vnútroštátnych údajov zhromaždených príslušnými orgánmi.

⁸⁹ Podiel z celkového počtu prevádzaných osôb z tretích krajín je vypočítaný z celkového počtu všetkých štátnych príslušností.

Tabuľka 3.2.7: Celkový počet obetí obchodovania s ľuďmi z krajín s bezvízovým stykom (konečné súdne rozhodnutia)⁹⁰

Ukazovateľ	Sledované obdobie (2007-2017)											Dodatočné informácie (napr.zdroj(e) dát, objasnenie trendov a počty týkajúce sa daného ukazovateľa)
	2007	2008	*2009	*2010	2011	2012	2013	*2014	2015	2016	*2017	
Celkový počet osôb, ktoré sú predmetom obchodovania z krajín s bezvízovým stykom (konečné súdne rozhodnutia)												
FYROM - Macedónsko	N/I	N/I	N/I	0	0	0	0	0	0	0	0	
Čierna Hora	N/I	N/I	N/I	0	0	0	0	0	0	0	0	
Srbsko	N/I	N/I	N/I	0	0	0	0	0	0	0	0	
Albánsko	N/I	N/I	N/I	0	0	0	0	0	0	0	0	
Bosna a Hercegovina	N/I	N/I	N/I	0	0	0	0	0	0	0	0	
Moldavsko	N/I	N/I	N/I	0	0	0	0	0	0	0	0	
Gruzínsko	N/I	N/I	N/I	0	0	0	0	0	0	0	0	
Ukrajina	N/I	N/I	N/I	0	0	0	0	1	0	0	0	
Celkový počet	N/I	N/I	N/I	0	0	0	0	1	0	0	0	
Celkový počet osôb, ktoré sú predmetom obchodovania z tretích	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	N/I	

⁹⁰ Informácie poskytnuté vložением vnútroštátnych údajov zhromaždených príslušnými orgánmi.

krajín (konečné súdne rozhodnutia)⁹¹												
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Zdroj: ÚHCP P PZ

⁹¹ Podiel z celkového počtu osôb z tretích krajín, ktoré sú predmetom obchodovania s ľuďmi je vypočítaný z celkového počtu všetkých štátnych príslušností.

Tabuľka 3.2.8: Celkový počet identifikovaných sprostredkovateľov ⁹² neoprávneného vstupu, tranzitu a pobytu ⁹³ z krajín s bezvízovým stykom (konečné súdne rozhodnutia)⁹⁴

Ukazovateľ	Sledované obdobie (2007-2017)											
	Údaje sa vzťahujú na počet prevádzачov v prípadoch rozpracovaných národnou jednotkou boja proti nelegálnej migrácii ÚHCP P PZ, voči ktorým bolo v rámci trestného konania vznesené obvinenie t.j. nejde o konečné súdne rozhodnutia.											
Celkový počet identifikovaných sprostredkovateľov neoprávneného vstupu, tranzitu a pobytu z krajín s bezvízovým stykom (konečné súdne rozhodnutia)	2007	2008	*2009	*2010	2011	2012	2013	*2014	2015	2016	*2017	Dodatočné informácie (napr.zdroj(e) dát, objasnenie trendov a počty týkajúce sa daného ukazovateľa)
FYROM - Macedónsko	2	2	0	2	1	0	0	1	3	0	0	
Čierna Hora	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Srbsko	0	0	0	0	1	1	0	0	4	1	0	
Albánsko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	
Bosna a Hercegovina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Moldavsko	4	6	0	3	0	1	0	0	2	0	0	
Gruzínsko	0	1	4	1	0	0	0	0	0	0	0	

⁹² Vzťahuje sa na štátnu príslušnosť prevádzzačov. V druhej časti tabuľky sa uvádzajú štátne príslušnosti EÚ.

⁹³ Sprostredkovatelia neoprávneného vstupu, tranzitu a pobytu (prevádzaci) - úmyselne pomáhajúci osobe, ktorá nie je štátnym príslušníkom členského štátu EÚ, vstupovať alebo prechádzať cez územie členského štátu v rozpore so zákonmi o vstupe alebo tranzite cudzincov, za účelom získania finančného prospechu, úmyselne pomáhajúci im s pobytom na území členského štátu v rozpore s právnymi predpismi dotknutého štátu o pobyte cudzincov (pozri článok 1 ods. 1 písm. a) a b) smernice Rady 2002/90 / ES).).

⁹⁴ Informácie poskytnuté vložením vnútroštátnych údajov zhromaždených príslušnými orgánmi.

Ukrajina	30	10	2	19	21	20	26	5	12	6	1	
Celkový počet	36	19	6	25	23	22	26	6	21	10	1	
Celkový počet identifikovaných sprostredkovateľov neoprávneného vstupu, tranzitu a pobytu (konečné súdne rozhodnutia)⁹⁵	225	112	92	84	92	87	91	81	98	128	18	
Slovenská republika	161	59	53	43	55	49	46	33	35	64	12	<i>Identifikovaní sprostredkovatelia neoprávneného vstupu, tranzitu a pobytu z ČŠ EÚ (5 najčastejších štátnych príslušností)</i>
Česká republika	8	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0	<i>Vid' vyššie.</i>
Maďarsko	6	0	1	0	0	0	0	1	4	7	0	<i>Vid' vyššie.</i>
Rakúsko	1	0	0	0	1	0	0	0	4	0	0	<i>Vid' vyššie.</i>
Poľsko	0	0	0	0	0	0	0	4	1	0	0	<i>Vid' vyššie.</i>

Zdroj: ÚHCP P PZ

⁹⁵ Podiel z celkového počtu sprostredkovateľov neoprávneného vstupu, prechodu alebo pobytu je vypočítaný z celkového počtu všetkých štátnych príslušností.

Table 3.2.9: Celkový počet nelegálne sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov z krajín s bezvízovým stykom ⁹⁶

Ukazovateľ	Sledované obdobie (2007-2017)											Dodatočné informácie
Celkový počet	2007	2008	*2009	*2010	2011	2012	2013	*2014	2015	2016	*2017	
FYROM - Macedónsko	N/A	5	5	5	15	10	10	15	20	20	15	
Čierna Hora	N/A	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	
Srbsko	N/A	15	30	20	15	30	25	30	45	115	220	
Albánsko	N/A	5	5	0	0	5	5	5	0	10	5	
Bosna a Hercegovina	N/A	0	0	0	0	5	5	5	5	10	15	
Moldavsko	N/A	470	260	240	100	95	55	5	15	20	30	
Gruzínsko	N/A	230	130	85	40	65	55	15	15	20	10	
Ukrajina	N/A	600	410	365	370	335	355	500	785	1165	1 740	
Celkový počet	N/A	1 325	840	715	540	545	510	575	885	1 365	2 035	
Podiel	N/A	57,11	48,98	49,65	47,16	39,07	49,76	49,78	44,58	67,08	78,57	
Celkový počet neleg. sa zdržiavajúcich osôb⁹⁷	N/A	2 320	1 715	1 440	1 145	1 395	1 025	1 155	1 985	2 035	2 590	

Zdroj: 2008-2017 Eurostat

⁹⁶ Informácie poskytnuté vložím vnútroštátnych údajov zhromaždených príslušnými orgánmi. Pozri tiež Eurostat: neoprávnene sa zdržiavajúci štátni príslušníci tretích krajín - ročné údaje (zaokrúhlené) [migr_eipre]

⁹⁷ Podiel z celkového počtu nelegálne zdržiavajúcich sa štátnych príslušníkov tretích krajín je vypočítaný z celkového počtu všetkých štátnych príslušností.

Tabuľka 3.2.10: Celkový počet osôb z krajín s bezvízovým stykom, ktoré prekročili povolenú dĺžku pobytu⁹⁸

Tabuľka B12201 Celkový počet osôb z krajín s bezvízovým stykom, ktoré prekročili povolenú dĺžku pobytu												
Ukazovateľ	Sledované obdobie (2007-2017)											
	Za roky 2007-2009 nie je možné poskytnúť požadované údaje, nakoľko do roku 2010 nebol realizovaný taký zber, ktorý by umožňovala tvorbu štatistických prehľadov o osobách, ktoré prekročili povolenú dĺžku pobytu.											
Celkový počet	2007	2008	*2009	*2010	2011	2012	2013	*2014	2015	2016	*2017	Dodatočné informácie
FYROM - Macedónsko	N/A	N/A	N/A	4	9	6	14	7	18	18	14	
Čierna Hora	N/A	N/A	N/A	0	0	1	0	1	0	3	0	
Srbsko	N/A	N/A	N/A	11	3	24	17	28	34	109	214	
Albánsko	N/A	N/A	N/A	1	0	2	1	2	1	8	2	
Bosna a Hercegovina	N/A	N/A	N/A	1	1	5	3	6	4	7	16	
Moldavsko	N/A	N/A	N/A	2	2	3	3	1	6	19	30	
Gruzínsko	N/A	N/A	N/A	0	0	1	1	3	0	2	3	
Ukrajina	N/A	N/A	N/A	276	332	317	298	470	750	1 129	1 730	
Celkový počet	N/A	N/A	N/A	295	347	359	337	518	813	1 295	2 009	
Podiel	N/A	N/A	N/A	64,41	71,25	62,43	67,54	73,68	82,79	84,47	93,23	
Celkový počet osôb, kt. prekročili povolenú dĺžku pobytu ⁹⁹	N/A	N/A	N/A	458	487	575	499	703	982	1533	2 155	

Zdroj: ÚHCP P PZ

⁹⁸ Informácie poskytnuté vložím vnútroštátnych údajov zhromaždených príslušnými orgánmi. Pozri tiež Eurostat: štátni príslušníci tretích krajín, nelegálne prítomní - ročné údaje (zaokrúhlené) [migr_eipre]

⁹⁹ Podiel z celkového počtu osôb z tretích krajín, ktoré prekročili povolenú dĺžku pobytu je vypočítaný z celkového počtu všetkých štátnych príslušností.

Kapitola 4: Zavedené opatrenia v SR na zabránenie možného zneužívania bezvízového režimu

4.1 SITUÁCIA NA NÁRODNEJ ÚROVNI

O4.1 Zaviedla SR určité opatrenia (ak vôbec) na vysporiadanie sa s výzvami, ktoré sa vyskytli po zavedení bezvízového režimu?

Po zavedení vízovej liberalizácie neboli pri žiadnej z krajín zaznamenané významné výzvy, ktoré by si vyžadovali špecifické opatrenia. Nižšie v texte uvádzame opatrenia zamerané na boj proti nelegálnemu zamestnávaniu v súvislosti s občanmi Srbska a Ukrajiny, nejde však o javy, ktoré by primárne súviseli so zavedením vízovej liberalizácie. V prípade Ukrajiny došlo po zavedení bezvízového styku k zvýšenej záťaži na hraničných priechodoch, ktoré boli v tejto súvislosti posilnené personálne aj materiálne.

O4.1.1. Ak je to možné, prosím uveďte odpovede na otázku 4.1. podľa nasledujúcich tretích krajín:

Západný Balkán - FYROM - Macedónsko, Čierna Hora, Srbsko, Albánsko, Bosna and Hercegovina

Pozri O4.1.

Východné partnerstvo - Moldavsko, Gruzínsko, Ukrajina

Pozri O4.1.

O4.1.2. Pokiaľ je to možné, uveďte, či SR zvýšila úsilie pri podpore dobrovoľných návratov. Ak áno, pre ktoré štátne príslušnosti a vysvetlite ich dopad.

SR nerealizovala žiadnu národnú kampaň zameranú na zvýšenie dobrovoľných návratov.

Informovanie migrantov o asistovaných dobrovoľných návratoch poskytuje primárne Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM), ktorá v SR implementuje program Asistovaných dobrovoľných návratov a reintegrácií (AVRR). IOM realizovala aj informačné kampane s cieľom zvýšenia informovanosti cieľovej skupiny o AVRR programe, jeho možnostiach, postupoch a službách. Tieto kampane však neboli zamerané na špecifické štátne príslušnosti migrantov.¹⁰⁰

O4.1.3. Pokiaľ je to možné, uveďte, či SR prijala opatrenia na rozšírenie zákonných možností pobytu. Ak áno, pre ktoré štátne príslušnosti a vysvetlite ich dopad.

Nie, SR nezavádzala žiadne opatrenia, ktoré by rozširovali možnosti legálneho pobytu na jej území pre štátnych príslušníkov z dotknutých krajín po zavedení vízovej liberalizácie. Legislatívne zmeny, ktoré sú implementované do zákona o pobyte cudzincov v oblasti pobytov napĺňajú potreby aplikačnej praxe a sú aplikované všeobecne, nielen na vybrané štátne príslušnosti.¹⁰¹

O4.1.4. Pokiaľ je to možné, uveďte, či SR prijala opatrenia, aby zabránila nelegálnemu zamestnávaniu. Ak áno, vysvetlite ich dopad a uveďte konkrétne príklady.

SR zaviedla v ostatnom období viaceré opatrenia, s cieľom potláčať a odhaľovať nelegálne zamestnávanie. Tieto opatrenia majú však väčšinou všeobecný charakter a neboli špecificky zavedené v súvislosti s občanmi krajín, ktorí sú predmetom tejto štúdie.

Nižšie uvádzame opatrenia, ktoré sa týkali občanov Srbska a Ukrajiny, avšak reagovali na zistenia

---

¹⁰⁰ Zdroj: IOM, ÚHCP P PZ

¹⁰¹ Zdroj: ÚHCP P PZ

a skúsenosti z praxe kontrolných orgánov získaných z kontrolných činností a nesúviseli primárne so zavedením vízovej liberalizácie:¹⁰²

V roku 2017 sa v SR opakovane vyskytovali prípady nelegálnej práce občanov Srbska a Ukrajiny v závodoch spoločností so sídlom na Slovensku, ktorí boli agentúrnymi pracovníkmi. Títo pracovníci podpísali dohodu o vykonaní práce v závodoch na Slovensku, odkiaľ boli formou poskytnutia služby na základe rámcovej dohody vysielaní do pripravovaných výrobných závodov v ČR. Z tohto dôvodu SR (vo vecnej príslušnosti NJBPNM ÚHCP P PZ) a ČR podpísali v júni 2017 Dohodu o zriadení spoločného vyšetrovacieho tímu s ČR. Nový spoločný vyšetrovací tím má uľahčiť medzinárodnú justičnú spoluprácu v trestnej veci daňových trestných činov a nedovoleného zamestnávania cudzincov bez pracovného povolenia na území ČR a SR.¹⁰³

V roku 2017 SR podpísala aj Protokol o vzájomnej spolupráci so Srbskom v oblasti práce a zamestnávania zameraný na vzájomnú spoluprácu s cieľom potláčať nelegálne zamestnávanie, na ktoré priamo nadväzuje prítomnosť štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa na Slovensku zdržiavajú nelegálne a taktiež na výmenu informácií a na predchádzanie rizikám sociálneho dampingu. Spolupráca v tomto protokole je zacielená predovšetkým na oblasti práce a zamestnávania.¹⁰⁴

O4.1.5. Pokiaľ je to možné, uveďte, či SR prijala opatrenia, aby sa zabránilo prevádzacstvu a/alebo obchodovaniu s ľuďmi z krajín s bezvízovým režimom. Ak áno, vysvetlite ich dopad a uveďte konkrétne príklady.

SR nerealizovala opatrenia zamerané na boj proti obchodovaniu s ľuďmi, ktoré by boli špecificky zamerané na občanov z krajín, ktoré sú predmetom štúdie. Opatrenia, ako napr. kontroly, identifikácia obetí obchodovania s ľuďmi, školenia zamerané na budovanie kapacít v tejto oblasti, informačné materiály a pod., sú aplikované a cielené všeobecne bez ohľadu na štátnu príslušnosť, berúc do úvahy napr. špecifickú situáciu cudzincov, maloletých a pod.

O.4.1.6. Pokiaľ je to možné, uveďte, či SR prijala opatrenia, aby zabránila činnostiam sprostredkovateľov neoprávneného vstupu, tranzitu alebo pobytu. Ak áno, vysvetlite ich dopad a uveďte konkrétne príklady.

V rámci rekodifikácie Trestného zákona a Trestného poriadku v roku 2005 došlo k sprísneniu sadzieb za trestný čin prevádzacstvo. Uvedená právna úprava priamo nesúvisela s vízovou liberalizáciou, no je aplikovateľná aj na prevádzáčov z krajín západného Balkánu a Východného partnerstva.¹⁰⁵

O4.1.7. Pokiaľ je to možné, uveďte, či SR prijala opatrenia na zníženie výskytu štátnych príslušníkov nelegálne zdržiavajúcich sa na území SR. Ak áno, vysvetlite ich dopad a uveďte konkrétne príklady.

Nevzťahuje sa na SR.

O4.1.8. Pokiaľ je to možné, uveďte, aká bola účinnosť prijatých opatrení uvedených vyššie a ktoré z nich boli najúspešnejšie, čo sa týka dosiahnutia zamýšľaných cieľov. Prosím uveďte osvedčené postupy / skúsenosti, ktoré ste zistili.

Informácie nie sú k dispozícii.

---

¹⁰² Zdroj: MPSVaR SR

¹⁰³ Zdroj: Mészárosová, S., Oboňová, S. (2018): Výročná správa o migrácii a azyle v Slovenskej republike za rok 2017. Európska migračná sieť, IOM, Bratislava. (citované dňa 20.9.2018)

¹⁰⁴ Zdroj: Mészárosová, S., Oboňová, S. (2018): Výročná správa o migrácii a azyle v Slovenskej republike za rok 2017. Európska migračná sieť, IOM, Bratislava. (citované dňa 20.9.2018)

¹⁰⁵ Zdroj: ÚHCP P PZ

O4.2. Zaviedla SR opatrenia na riešenie administratívnej záťaže od zavedenia bezvízového režimu?¹⁰⁶ Ak áno, uveďte a vysvetlite tieto opatrenia, ich vplyv / účinnosť a pridajte všetky osvedčené postupy / skúsenosti, ktoré ste zistili.

Výrazný vplyv na riadenie hraníc a výkon hraničnej kontroly mala liberalizácia vízového režimu vo vzťahu k občanom Ukrajiny. ÚHCP P PZ v roku 2017 personálne aj materiálne posilnilo výkon služby na hraničných priechodoch s Ukrajinou a v blízkosti hranice. Liberalizáciou vízového režimu pre držiteľov biometrických pasov Ukrajiny došlo k výraznému nárastu počtu osôb prekračujúcich vonkajšiu hranicu SR a k nárastu čakacích lehôt na hraničných priechodoch. S cieľom skrátiť čakaciu dobu na hraniciach boli prijaté opatrenia vo forme vykonávania hraničnej kontroly pomocou mobilnej lustrácie v centrálnej lustračnej konzole a posilnením výkonu služby.¹⁰⁷

O4.3. Zaviedla SR opatrenia na riešenie možného zneužitia vízovej liberalizácie?¹⁰⁸ Ak áno, uveďte a vysvetlite tieto opatrenia, ich vplyv / účinnosť a pridajte všetky osvedčené postupy / skúsenosti, ktoré ste zistili.

S nadobudnutím platnosti Nariadenia Európskeho parlamentu a rady (EÚ) č. 2017/850, na základe ktorého bola Ukrajina zaradená do zoznamu krajín, ktorých štátni príslušníci sú pri prekračovaní vonkajších hraníc oslobodení od vízovej povinnosti, ako aj z dôvodu pravidelného prehodnocovania čl. 22 vízového kódexu a analýzy migračných rizík SR k 1. 12. 2017 vykonala zmeny v konzultačnej procedúre.

Zároveň má SR v súvislosti s možným zneužitím vízovej liberalizácie právo využitia tzv. suspenzného mechanizmu. Od zavedenia vízovej liberalizácie vo vzťahu k cieľovým krajinám tejto štúdie k takémuto opatreniu nebol dôvod pristúpiť. Vývoj migrácie na území SR tomu do budúcnosti nenasvedčuje.¹⁰⁹

O4.4. Ako sa SR vyrovnala s prípadmi, keď štátni príslušníci tretích krajín legálne vstúpili do krajiny, ale nelegalizovali svoj pobyt po 90 dňoch (osoby, ktoré prekročili povolenú dĺžku pobytu)? Uveďte krátky popis takýchto prípadov, pričom zdôraznite akékoľvek opatrenia, ktoré SR vykonala. Ak je to možné, aký bol dopad / účinnosť týchto opatrení a aké dobré osvedčené postupy / skúsenosti ste zistili?

V prípade podozrení z nelegálnej práce sú na Slovensku cudzinci riešení za neoprávnený pobyt. Vo väčšine prípadov je na základe zákonného dôvodu udelené i rozhodnutie o administratívnom vyhostení (AV), prípadne súd uložil cudzincovi trest vyhostenia. Dôvodom na AV je v týchto prípadoch najmä to, že cudzinec má neoprávnený pobyt, t.j. prekročil dobu pobytu stanovenú vízom, povolením na pobyt alebo bezvízovou dohodou, vykonával inú činnosť než na akú mu bol udelený prechodný pobyt alebo vízum, zdržiaval sa na území SR v rozpore s medzinárodnou zmluvou alebo rozhodnutím vlády SR, bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin a nebol mu uložený trest vyhostenia.

Do skupiny cudzincov s príznakom „podozrenie z vykonávania nelegálnej práce“ sú zaraďovaní cudzinci, ktorí boli zistení na neoprávnenom pobyte a zároveň spĺňali jednu z nasledovných podmienok: cudzinec vykonával zárobkovú činnosť bez povolenia príslušných orgánov a nelegálna práca bola cudzincovi potvrdená Úradom práce sociálnych vecí a rodiny, alebo bol cudzinec podozrivý z vykonávania nelegálnej práce zistenou vlastnou činnosťou základných útvarov ÚHCP P PZ (Preukazovanie nelegálnej práce sa v týchto prípadoch ani nezačalo z dôvodu vydania rozhodnutia o AV/SV z iných zákonných dôvodov).

---

¹⁰⁶ Napríklad: výrazné zvýšenie počtu žiadostí o povolenie na pobyt, zvýšený dopyt po pracovných povoleniach, časovo náročnejšia kontrola hraníc v dôsledku nedostatku víz atď.

¹⁰⁷ Zdroj: Mészárosová, S., Oboňová, S. (2018): Výročná správa o migrácii a azyle v Slovenskej republike za rok 2017. Európska migračná sieť, IOM, Bratislava. (citované dňa 13.10.2018)

¹⁰⁸ Napríklad riešenie prípadov osôb, ktoré legálne vstúpili do krajiny, neskôr sa stali nelegálne zamestnanými, zdržiavajú sa v krajine legálne, ale pracujú bez pracovného povolenia alebo žiadajú o azyl bez primeraných dôvodov.

¹⁰⁹ Zdroje: Mészárosová, S., Oboňová, S. (2018): Výročná správa o migrácii a azyle v Slovenskej republike za rok 2017. Európska migračná sieť, IOM, Bratislava.; ÚHCP P PZ

Vo väčšine prípadov rozhodnutí o AV tejto skupiny cudzincov je určená lehota na vycestovanie (povinnosť vycestovať z územia SR) a nie sú zaistovaní.

Pri hlbších analýzach bolo zistené, že veľké množstvo cudzincov síce vykonáva na území Slovenskej republiky nelegálnu prácu, ale pre mnohé právne obštrukcie v preukazovaní nebola nelegálna práca následne potvrdená Úradom práce sociálnych vecí a rodiny.¹¹⁰

O4.4.1. Uplatňuje SR odlišné konanie o návrate v prípade osôb z krajín s bezvízovým režimom v porovnaní s bežným konaním o návrate? Ak áno, uveďte krátky popis takýchto prípadov, pričom zvýraznite všetky osvedčené postupy / skúsenosti, ktoré ste zistili.

Nie. Vo vzťahu k občanom z bezvízových tretích krajín, ktorí prekročili povolenú dĺžku pobytu SR neuplatňuje zvlášť upravené postupy pri návratoch v porovnaní s bežným postupom.¹¹¹

O4.4.2. Uplatňuje SR zvláštne konanie / postupy v prípadoch, kedy osoby, ktoré prekročili povolenú dĺžku pobytu stratili identifikačné dokumenty alebo v prípadoch, kedy sa vyskytol problém s ich identifikáciou? Ak áno, uveďte krátky popis takýchto prípadov, pričom zvýraznite všetky osvedčené postupy / skúsenosti, ktoré ste zistili.

Nie, SR nemá v týchto prípadoch špecificky upravené postupy pre osoby z krajín s vízovou liberalizáciou. SR využíva štandardné nástroje dostupné podľa národnej legislatívy a podľa interných pravidiel a existujúcej praxe. Každý prípad je individuálny, preto je snaha využiť tie nástroje, ktoré povedú k požadovanému výsledku a dôveryhodnej identifikácii. Ako špecifický príklad možno uviesť napr. prípad občana Srbska, ktorý v dôsledku nehody, stratil doklady a bol hospitalizovaný na Slovensku. Pri jeho identifikácii napomáhali domovská ambasáda so sídlom v SR a IOM, ktorá ho mala navrátiť asistovaným dobrovoľným návratom. Po skontaktovaní s rodinou, ktorá pre neho prišla na územie Slovenskej republiky nakoniec vycestoval dobrovoľným odchodom. Nebol použitý nejaký osobitný prístup vzhľadom k tomu, že pochádzal z bezvízovej krajiny, bol však použitý individuálny prístup vzhľadom na osobitosť prípadu.¹¹²

O4.4.3. Ak je to možné, uveďte, aká bola účinnosť týchto konaní / postupov (viď O4.4.1. a O4.4.2.) a či sa nimi úspešne dosiahli zamýšľané ciele? Uveďte osvedčené postupy / skúsenosti, ktoré ste zistili.

SR nemá takéto informácie k dispozícii.

O4.5. Ako sa vyvinula spolupráca s krajinami s bezvízovým režimom vzhľadom na podporu a výmenu informácií porovnávajúc obdobie pred a po zavedení bezvízového režimu?¹¹³ Uveďte stručný popis a konkrétne príklady vašej národnej situácie rozčlenenej podľa regiónu a tretích krajín, ktoré sú predmetom záujmu tejto štúdie.

Západný Balkán - FYROM - Macedónsko, Čierna Hora, Srbsko, Albánsko, Bosna a Hercegovina

Nebol zaznamenaný špecifický vývoj v tejto oblasti.

Východné partnerstvo - Moldavsko, Gruzínsko, Ukrajina

Nevzťahuje sa pre SR.

---

¹¹⁰ Zdroj: ÚHCP P PZ

¹¹¹ Zdroj: ÚHCP P PZ

¹¹² Zdroj: ÚHCP P PZ

¹¹³ Napríklad v súvislosti s informačnými kampaňami v tretích krajinách zaoberajúcimi sa odstraňovaním tzv. "motivačných faktorov" - nezamestnanosť, chudoba, zlé podmienky v národnom zdravotnom systéme, pomoc bezvízovým krajinám z členských štátov a pomoc pri opätovnom začleňovaní navrátených osôb.

O4.5.1. Ak je to možné, uveďte, akú účinnosť mala spolupráca s tretími krajinami na dosiahnutie požadovaných cieľov? Vyskytli sa rozdiely vo vašej súčinnosti vo vzťahu k rôznym tretím krajinám a zistili ste osvedčené postupy / skúsenosti?

Nevzťahuje sa pre SR.

O4.6. Ak je to možné, uveďte, ako SR reagovala na príliv žiadateľov o azyl z bezvízových krajín? Uveďte stručný popis prijatých opatrení a všetkých osvedčených postupov / skúseností, ktoré ste zistili.¹¹⁴

Ako vyplýva zo štatistických údajov uvedených v Tabuľke 1.2.5, Slovenská republika nezaznamenala príliv žiadateľov o azyl z bezvízových krajín. Vychádzajúc z Tabuľky 1.2.8 patrili k hlavným krajinám pôvodu na Slovensku v sledovanom období krajiny ako Afganistan, Somálsko, Irak či Sýria. V sledovanom období ani aktuálne nie je SR vystavená zmenám v počtoch azylových žiadostí ako dôsledok vízovej liberalizácie.

Migračný úrad Ministerstva vnútra Slovenskej republiky má vďaka zahraničnej spolupráci pravidelný prístup k informáciám z iných ČŠ, ktoré sprostredkujú aj informácie o migračných pohyboch (resp. pohyboch žiadateľov azyl, vrátane tzv. bezvízových krajín). Tieto údaje sú sledované a v prípade, ak by takáto situácia nastala aj na Slovensku, MÚ MV SR informuje o vzniknutom stave ďalšie relevantné úrady, ako napr. MZVaEZ SR s cieľom pripraviť eventuálne opatrenia.¹¹⁵

O4.6.1. Ak je to možné, uveďte, či boli opatrenia prijaté SR účinné na zvládnutie prílivu žiadateľov o azyl z bezvízových krajín? Uveďte krátky opis vašej národnej situácie a zdôraznite všetky osvedčené postupy / skúsenosti, ktoré ste zistili.

Nevzťahuje sa pre SR.

O4.6.2. Ak je to možné, uveďte ako SR spolupracovala s inými (členskými) štátmi nachádzajúcimi sa v podobnej situácii (t. j. v prípade prílivu žiadateľov o azyl z bezvízových krajín)?

V tejto oblasti nebola iniciovaná žiadna spolupráca.¹¹⁶

O4.6.3. Získala SR pomoc od EÚ na riešenie prílivu žiadateľov o azyl z bezvízových krajín? Ak áno, nakoľko účinná bola táto pomoc? Uveďte krátky opis vašej národnej situácie a všetky osvedčené postupy / skúsenosti, ktoré ste zistili.

Nevzťahuje sa pre SR.

O4.7. Aké iné opatrenie (alebo osvedčené postupy / skúsenosti) ste prijali v SR vo vzťahu k liberalizácii vízového režimu, ktorý nebol zachytený v predchádzajúcich otázkach? Zároveň plánujete prijať dáke opatrenia v blízkej budúcnosti?¹¹⁷

Nevzťahuje sa pre SR.

---

¹¹⁴ Používa sa napríklad koncept tzv. bezpečnej krajiny pôvodu.

¹¹⁵ Zdroj: ODaZS MÚ MV SR

¹¹⁶ Zdroj: ODaZS MÚ MV SR

¹¹⁷ Napríklad, v súvislosti s Ukrajinou alebo Gruzínskom, kde dohody o zrušení vízovej povinnosti vstúpili do platnosti v roku 2017.

Kapitola 5: Záver

O5.1. Vzhľadom na účel tejto štúdie, aké závery by ste prijali na jej základe?

V roku 2017 zaznamenala SR najviac neregulárnych migrantov od vstupu do schengenského priestoru. Počet osôb, ktoré mali na území Slovenska neoprávnený pobyt, teda napríklad neopustili SR po tom, čo sa tu legálne zdržiavali, vzrástol. Jednalo sa najmä o občanov Srbska a Ukrajiny, ktorí spolu predstavujú takmer 75 percent z celkovej nelegálnej migrácie v SR v roku 2017. Vzhľadom na vízovú liberalizáciu a aktuálne podmienky na slovenskom trhu práce, ktorý trpí nedostatkom kvalifikovanej pracovnej sily, je predpoklad, že sa ich počet bude i naďalej zvyšovať. Slovenská republika sa tak stáva čoraz väčšmi cieľovou krajinou pre štátnych príslušníkov tretích krajín, a to najmä z Európy a Ázie. Po zavedení vízovej liberalizácie SR s Ukrajinou platnej pre biometrické pasy je možné očakávať, že časť Ukrajincov využije jednoduchší vstup do schengenského priestoru za účelom nelegálneho zotrvania. V tomto prípade bol pri hraničných kontrolách zaznamenaný výskyt osôb, ktoré na základe vízovej liberalizácie vstúpili na územie Schengenu s biometrickým pasom a opätovne sa na územie Schengenu vrátili s nebiometrickým pasom na základe víza.

K porušeniu zákona u cudzincov, v najpočetnejšom zastúpení u Srbov a Ukrajincov dochádzalo predovšetkým v dôsledku:

- neplnenia účelu pobytu, alebo porušovaním podmienok stanovených v bezvízových dohodách;
- neoprávneného pobytu, či už z dôvodu neplatnosti víza alebo povolenia na pobyt, vo väčšine prípadov vykonávaním nelegálnej práce.

Vzhľadom na to, že každý prípad detekcie porušenia zákona vo vzťahu k pobytu konkrétneho cudzinca je individuálny, z hľadiska vyhodnotenia pravého účelu pobytu nie je možné úplne presne vyhodnotiť všetky motívy a dôvody, ktoré neoprávnenému pobytu predchádzali. Problematika zneužívania víz štátnymi príslušníkmi tretích krajín, na základe ktorých sa zdržiavajú v inom ČŠ, než v akom im bolo vízum na konkrétny účel vydané je výzvou na jej otvorenie a riešenie na celoeurópskej úrovni.

V súvislosti s predkladaním neregulárnych dokladov na hraničnej kontrole sa SR pripravuje na opatrenie zavedené na celoeurópskej úrovni Systém vstup/výstup (Entry/Exit system - EES), ktorý bude založený na snímaní biometrických identifikátorov – odtlačkov prstov a živej podoby tváre. Jeho testovacia prevádzka sa predpokladá na rok 2021.

Vízová liberalizácia nemala priamy dopad na Slovenskú republiku v rámci ukazovateľov sledovaných v štúdiu. Vo všeobecnosti však prispela k rozvoju cestovného ruchu ako aj ekonomiky vzhľadom na jej progres za posledné obdobie, v ktorom vláda Slovenskej republiky v rámci stimulov aj pre menej rozvinuté regióny legislatívnymi zmenami prejavila snahu o ústretovosť voči príslušníkom tretích krajín ako kvalifikovanej pracovnej sily.

O5.2. Ktoré zo zistení považujete za relevantné pre tvorcov politík na národnej alebo EÚ úrovni?

Vid' O5.1